

Dnro 2686/020001/2022

ENERGIAVIRASTON TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2022

Sisällys

1 Toimintakertomus.....	1
1.1 Johdon katsaus	1
1.2 Tuloksellisuus	2
1.3 Vaikuttavuus.....	5
1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	5
1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	6
1.4 Toiminnallinen tehokkuus	7
1.4.1 Toiminnan tuottavuus.....	7
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	11
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	13
1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	14
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta	15
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	23
1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
1.7 Tilinpäätösanalyysi	27
1.7.1 Rahoituksen rakenne.....	27
1.7.2 Talousarvion toteutuminen.....	32
1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma	37
1.7.4 Tase.....	40
1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	41
1.9 Arviointien tulokset.....	43
1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	43
1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	43
1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	43
2 Talousarvion toteumalaskelma	44
3 Tuotto- ja kululaskelma	47
4 Tase.....	48
5 Liitetiedot	50
6 Allekirjoitus.....	56

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Energiaviraston vuosi 2022 on kokonaisuudessaan ollut sangen onnistunut, ja virasto on pääosin saavuttanut sille asetetut tavoitteet. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset energian ja raaka-aineiden saatavuuteen nostivat energian toimitusvarmuuden turvaamisen myös Energiaviraston tehtävissä entistä keskeisempään rooliin, ja tämä näkyi monella tapaa viraston toiminnassa. Energiaviraston strategia uudistettiin vuoden 2022 aikana henkilöstöä ja keskeisiä sidosryhmiä osallistaen. Uuden strategian toimeenpano aloitetaan vuonna 2023 ja tämä tulee vähitellen näkymään viraston tehtävien toimeenpanossa osin uusina painotuksina.

Päästökaupassa viraston tehtävät ovat painottuneet neljännen päästökauppakauden toimeenpanoon. Virasto on myös aktiivisesti osallistunut päästökauppadirektiivin uudistamiseen liittyvään työhön tarjoamalla asiantuntija-apua viraston vastuualueelle kuuluvissa kysymyksissä. Päästöoikeuden hinnan nousun myötä kiinnostus päästökauppaa kohtaan on näkynyt lisääntyneinä yhteydenottoina niin päästökaupan piiriin kuuluvilta yrityksiltä kuin päästökaupan ulkopuolisilta tahoilta.

Uusiutuvien energialähteiden käyttö on lisääntynyt merkittävästi niin sähkön kuin muunkin energian tuotannossa ja käytössä. Esimerkiksi tuulivoimaloiden kapasiteetti ylitti vuoden 2023 alkuun mennessä 5 200 MW. Yleisen edistämistoiminnan lisäksi virastossa on vuonna 2022 valmisteltu ja aloitettu toimeenpanoa RED II -direktiivin pohjalta sekä valmistauduttu RED III -direktiivissä sekä RePower EU -ehdotuksessa esitettyihin uudistuksiin. Lisäksi virastossa on toimeenpantu liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien tarjouskilpailuja EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen turvin. Kansallisen energiapolitiikan pohjalta on valmisteltu energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukijärjestelmää, jonka ensimmäinen maksatuskierros toteutettiin vuoden 2022 lopulla poikkeuksellisen kiireellisessä aikataulussa.

Energiatehokkuuden vastuualueella on keskitytty vaikutusten arviointiin, energiatehokkuussopimukseen, energiakatselmuksiin, viestintään ja alueelliseen energianeuvontaan sekä ekosuunnitteluun ja energiamerkintään liittyvien perustehtävien hoitamiseen. Prioriteettina jatkettiin vuonna 2021 käynnistyneen energiatehokkuusdirektiivin revisioversioiden analysointia ja tausta-aineiston tuottamista. Ekosuunnitteludirektiivin muuttamiseen liittyen kommentoitiin Suomen kantoja ja informoitiin yrityksiä. Virasto järjesti keväällä ripeästi alkurahoitusta työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toteutettavaan valtakunnalliseen kuluttajien energiansäästökampanjaan. Syksyllä virasto lisäsi rahoitusta, jotta alueelliset energianeuvojat ja Motiva kykenisivät vastaamaan rajusti kasvaneeseen kuluttajien ja yritysten sekä julkisten toimijoiden tiedontarpeeseen.

Sähkö- ja kaasumarkkinoilla Suomessa ja muualla Euroopassa syksyllä 2021 alkanut hintojen nousu on kiihtynyt erityisesti kesän jälkeen etenkin kaasun saatavuudessa olevien häiriöiden ja epävarmuuksien takia. Myös huolet sähkötehon riittävydestä kulutushuipuissa ovat nousseet esille. Energiaviraston toiminnassa tilanne on näkynyt voimakkaasti lisääntyneinä yhteydenottoina kansalaisilta ja medialta. Tarve luotettavalle tiedolle energiamarkkinoiden toiminnasta ja energian hinnoista on kasvanut. Virasto on yhdessä ministeriön ja keskeisten toimijoiden kanssa tiiviisti seurannut tilannekuvan kehittymistä ja suunnitellut tarvittavia toimenpiteitä.

Sähköverkkoyhtiöiden hinnoittelun kohtuullisuutta koskevien valvontamenetelmien päivittäminen ja kehittäminen käynnistettiin vuoden 2022 alussa. Menetelmäkehityksen keskustelun laajentamiseksi perustettiin sidosryhmäneuvottelukunta, johon osallistuivat kaikkien keskeisten sähkön ja kaasun käyttäjien edustajat ja verkkoyhtiöiden edustajat. Valvontamenetelmien ensimmäiset suuntaviivat julkaistaan vuoden 2023 alussa ja ne laitetaan laajaan kuulemiseen kaikille sidosryhmille. Sähkön siirtohintojen nousu on taittunut vuoden 2022 aikana, mutta nousevat viitekorot tulevat vaikuttamaan hinnoitteluun nousevan tuottoosaston kautta. Vuosien 2022 ja 2023 osalta muutettujen sähkön jakelun hinnoittelun valvontamenetelmien valitusprosessi jatkuu markkinaoikeudessa, ja tuomioistuin on pyytänyt ennakkoratkaisua EU:n tuomioistuimelta koskien viraston riippumattomuutta lainsäädäntömuutokseen nähden. Kaasun siirtoverkkotoiminta eriytettiin omistuksellisesti omaan verkkoyhtiöön markkinoiden avautuessa 2020 ja sen seurauksena virasto esitti seuraamusmaksua markkinaoikeudelle Gasum Oy:n eriyttämismenettelyistä. Markkinaoikeus hylkää viraston esityksen. Virasto on valittanut markkinaoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joten asian käsittely jatkuu ainakin vuoden 2023 ajan.

Alkuvuonna 2022 virastossa saatiin valmiiksi suuritoiminen asiankäsittelyjärjestelmän migraatio ja otettiin käyttöön valtionhallinnon yhteinen Vahva-järjestelmä. Samaan aikaan saatiin pääosin päätökseen Energiaviraston arkkitehtuuri- ja järjestelmäkehitysmallin käyttöönotto kaikissa järjestelmissä. Järjestelmäkehitys on jatkunut neljästätoista eri projektissa. Virasto laati myös ensimmäistä kertaa vastuullisuusraportin, joka on saanut kiitosta valtionhallinnon sisällä.

Energiavirasto seuraa järjestelmällisesti talouttaan sekä määrärahojen ja resurssien riittävyyttä ja mukauttaa toimintaansa vastaamaan määrärahojen tasoa. Virasto tekee yhteistyötä tulosohjaavan työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston kanssa budjetti- ja kehysvalmisteluissa riittävien resurssien turvaamiseksi. Viraston strategisesti tärkeimmät tehtävät pyritään hoitamaan kaikissa tilanteissa. Mikäli määrärahat eivät ole riittäviä viraston vastuulle kuuluvien tehtävien toimeenpanoon eli henkilöiden palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien tekemiseen, näkyy tämä viraston toiminnan vaikuttavuuden laskuna. Vaikutukset näkyvät tällöin viraston valvottavien ja muiden asiakkaiden toiminnassa sekä viime kädessä kaikille suomalaisille (kansalaiset ja yritykset) esimerkiksi energian hinnassa ja toimitusvarmuudessa sekä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

1.2 Tuloksellisuus

Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välisessä 26.11.2021 allekirjoitetussa tulossopimuksessa vuosille 2022–2025 (jatkossa tulossopimus) viraston toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet on jaettu kolmeen asiakokonaisuuteen

Digitaalisuuden edistäminen;

Normien purkaminen; sekä

Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus.

Taulukossa 1 on esitetty nämä tavoitteet toteutuneen.

Taulukko 1 Toiminnallinen tuloksellisuus vuosina 2020–2022

Tavoite	Mittari	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2022 toteuma
Digitalisuuden edistäminen					
Tavoite 1 ¹ : Viraston asiahallintaprosessin digitalisointi	Sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien osuus kaikista kirjaustapahtumista, <i>prosenttia</i>	60	60	>70	49,5
Normien purkaminen					
Tavoite 2: Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen	Verkkolupien käsittelyaika, <i>työpäivää</i>	79	56	<50	55
	Hankelupien käsittelyaika, <i>työpäivää</i>	29	20	<40	29
	Päästölupien käsittelyaika, <i>työpäivää</i>	80	239	<50	268
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus					
Tavoite 3: Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus	Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus yhteensä, <i>senttiä/kilowattitunti</i>	0,0041	0,0042	<0,0050 ²	0,0057
Tavoite 4: Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus	Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden, <i>euroa/laitos</i>	3 790	5 116	<4 000 ³	5 315
	Uusiutuvan energian tuotantotukien hallinnointikustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden, <i>euroa/megawattitunti</i>	0,22	0,35	<0,30	28,34 ⁴

Digitaalisuuden edistäminen

Energivirasto on mitannut digitaalisuuden astetta aikaisempina vuosina laskemalla asiantuntijajärjestelmään sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien määrää suhteessa manuaalisesti tehtyihin kirjaustapahtumiin. Vuonna 2022 Energiavirasto siirtyi valtion yhteiseen Vahva-asiantuntijajärjestelmään, mikä on vaikuttanut aikasarjan vertailtavuuteen. Uuden laskentatavan perusteella vuoden 2022 sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien toteutuma jää huomattavasti asetetusta tavoitteesta. Se kertoo paitsi järjestelmämuutoksesta myös poikkeuksellisesta vuodesta ja siitä, että uusiin tai harvinaisiin asiointitapahtumiin ei oltu osattu varautua järjestelmäkehityksessä. Yhteydenotot tapahtuivat pääasiassa sähköpostin välityksellä. Esimerkkinä näistä mainittakoon yksityishenkilöiden yhteydenotot, jotka koskivat sähkönmyyntiä ja sähkön hintaa.

¹ Tavoitteiden numerointi vastaa tulossopimuksen numerointia.

² Energiamarkkinoiden valvonnan tehtävät lisääntyvät pysyvästi mm. puhtaan energian paketin toimeenpanon seurauksena, joten myös kustannukset kasvavat.

³ Päästökaupakauden vaihtuminen lisää tehtäviä vuosina 2020 ja 2021 ja ilmaisjakotehtävien hoitaminen pysyvästi, joten myös kustannukset kasvavat.

⁴ Poikkeuksellisen suuri arvo johtuu poikkeuksellisen alhaisesta tukeen oikeutetun sähkön tuotannosta, kuten Taulukosta 2 ilmenee.

Digitaalisen toimintatavan kehittämisessä on edelleen panostettu suurivolyymisiin ja asioinniltaan suhteellisen suoraviivaisiin tehtäviin. Käsittelyltään monimutkaisempien tehtävien kohdalla digitaalisuuden hyötyjä on vaikeampaa toteuttaa, koska investointikustannukset kohoavat helposti suuremmiksi kuin niillä saavutettavissa oleva laskennallinen hyöty.

Digitalisoinnin edellytyksiä Energiavirasto kehitti vuonna 2022 aloittamalla laajan koulutusohjelman viraston digitaalisten hankkeiden parissa työskenteleville henkilöille. Koulutusohjelmaan kuuluu kaikille tarkoitettu arkkitehtuuri- ja projektipäällikkökoulutus, jonka lisäksi osa osallistuu noin 1,5 vuotiseen innovaattorikoulutukseen.

Digitalisaation edellytyksiä paransi myös se, että liki kaikki Energiaviraston aktiivisesti ylläpidettävät ja kehitettävät tietojärjestelmät saatiin vuoden 2022 aikana siirrettyksi EFAD-arkkitehtuuriin. Uudet järjestelmät (TAKILA, TESSA) toteutettiin suoraan ko. arkkitehtuuriin.

Normien purkaminen

Sähköverkon rakentamista koskevien hankelupien osalta viraston palvelulupaus saavutettiin, mutta verkkolupien osalta käsittelyaikoja ei käytettävissä olevien resurssien puitteissa saavutettu.

Päästökauppakauden vaihtuminen lisäsi merkittävästi käsiteltävien asioiden määrää vuosina 2021 ja 2022 eikä päästölupien palvelulupausta saavutettu. Päästölupien käsittelyaika on tietojärjestelmämuodistusten vuoksi laskettu vuosina 2021 ja 2022 eri tavalla kuin aiempina vuosina, joten se ei ole vertailukelpoinen vuoden 2020 luvun kanssa.⁵

Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus

Energiamarkkinoiden valvonnan ja edistämisen taloudellisuuden tunnusluku heikkeni edellisvuodesta. Tunnuslukua nostivat toimintakulujen kasvu sekä sähkön ja kaasun yhteenlasketun kulutuksen väheneminen. Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnan ja edistämisen toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta noin 16 prosenttia mm. puhtaan energian paketin aiheuttamien lisätehtävien sekä energiakriisin aiheuttaman odottamattoman lisätyömäärän takia. Samanaikaisesti sähkön ja kaasun yhteenlaskettu kulutus laski noin 16 prosenttia.

Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden nousivat edellisvuoteen verrattuna. Lisäys johtuu pääosin viraston päästökauppaan liittyvien tehtävien lisääntymisen ja päästökauppakauden vaihtumisen edellyttämästä toiminnan lisäresursoinnista. Lisäksi päästökaupan piiriin kuuluvien laitosten lukumäärä on hieman laskenut vuodesta 2021.

Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön syöttötariffijärjestelmän hallinnoinnin kustannukset laskivat, koska syöttötariffitukia ei juurikaan maksettu korkean sähkön hinnan vuoksi. Tuella ei viime vuonna tuotettu sähköä ja siksi tuotetun sähkön ja järjestelmän hallinnointikustannusten suhdeluvun tarkastelu ei ole tarkoituksenmukaista.

⁵ Vuoden 2021 päästölupien käsittelyajan laskennassa on edellisistä vuosista poiketen mukana myös aika, jolloin hakemukset ovat olleet hakijoilla täydennettävänä ja jolloin virastossa ei ole niille voitu tehdä mitään.

Energiatehokkuuden edistämistoimien taloudellisuutta ei mitata kvantitatiivisin mittarein. Virasto luo edellytyksiä energiansäästölle ja energiatehokkuuden parantumiselle neljällä eri politiikkatoimella (energiatehokkuussopimukset, energiakatselmukset, energianeuvonta, ekosuunnittelu). Virastossa tehtävien toimien tulokset vaikuttavat 2–5 vuoden viiveellä energian loppukulutukseen, joka absoluuttisena lukuna on kuitenkin merkittävästi riippuvainen toimintaympäristön muista muutoksista. Viraston toimilla vaikutettiin ratkaisevasti siihen, että vuoden 2020 EED:n energiatehokkuustavoitteet saavutettiin markkinaehtoisin politiikkatoimin ja sitovan jaksoa 2021–2030 koskeva tavoitteen osalta pyritään samaan. Astetta alemmas-kampanjan viestinnällä aikaan saadun kotitalouksien kulutusjoustopuolella vältettiin joulukuussa sähköpulan uhkatilanteet.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta ja edistäminen

Virasto seuraa sähkön vähittäismarkkinoiden kilpailua ja toimivuutta sen perusteella, kuinka moni sähkönkäyttäjä vaihtaa sähkön toimittajaa vuoden aikana. Vaihtoaktiivisuus on pysynyt viime vuosina 11–14 prosentin tasolla. Vuonna 2021⁶ vaihtoaktiivisuus oli 16,2 prosenttia, joka on tähän mennessä kaikkien aikojen korkein luku.

Vuonna 2022 energiakriisi vaikutti voimakkaasti sähkön vähittäismarkkinoiden toimintaan, mikä lisäsi kysyntää Energiaviraston tarjoamalle puolueettomalle neuvonnalle. Energiaviraston neuvontavastausten määrä oli vuonna 2022 yli viisinkertainen edellisvuoteen nähden. Lisäksi virastolle tuli loppuvuoden aikana useita tutkintapyyntöjä toimitusvelvolliseen vähittäismyyntiin liittyen. Medialta tuli virastolle vuonna 2022 poikkeuksellisen runsaasti asiantuntijahaastattelupyyntöjä energiamarkkinoihin liittyen ja viraston keräämiä ja julkaisemia tietoja käytettiin runsaasti erilaisissa artikkeleissa.

Sähkön jakeluverkkojen toimitusvarmuus on parantunut vuodesta 2014 suunnitelmallisesti lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti. Merkittävät investoinnit sähkönjakeluverkkoon näkyvät toimitusvarmuuden olennaisena parantumisena ja sähkönjakelun keskeytysten määrän laskuna ja niiden keston lyhentymisenä. Sähkönjakelua koskevien kehittämissuunnitelmien perusteella verkkoyhtiöt investoivat 13,3 miljardia verkkoihin, jotta vaadittu toimitusvarmuustaso saavutetaan vuoden 2036 loppuun mennessä. Investointien vaikutus näkyy myös keskeytyksistä asiakkaille aiheutuneen haitan laskuna, kuten vakiokorvauksia saaneiden asiakkaiden määrässä, ja vakiokorvauksia on pääosin maksettu lyhyemmistä keskeytyksistä.

Ilmastotavoitteiden toteutumisen edistäminen ja valvonta

Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osuus oli vuonna 2022 ennakkotietojen mukaan noin 46 prosenttia eli osuus nousi vuodesta 2021 muutamalla prosenttiyksiköllä. Tämä johtui pääosin siitä, että tuulivoimalla tuotetun sähkön määrä lisääntyi merkittävästi, vaikka vesivoiman ja biomassalla tuotetun sähkön määrät hieman vähenivätkin.

Energiatehokkuuden toteutumista mitataan energiatehokkuusdirektiivin artiklan 7 mukaisesti lasketulla kumulatiivisella energiansäästöllä. Suomi saavutti jakson 2014–2020 tavoitteen reilulla marginaalilla. Toimintaa on suunnattu sen varmistamiseksi, että

⁶ Vuoden 2022 vaihtoaktiivisuutta koskevat tiedot ovat saatavilla loppukeväästä 2023.

Suomi kykenisi saavuttamaan vuonna 2018 voimaan tulleen uuden jaksoa 2021–2030 koskevan sitovan kumulatiivisen 130 TWh_{kum} energiansäästö tavoitteen. EED:n Recas-tissa 2021 tavoite on nousemassa tasolle 173–225 TWh_{kum} ja säästöjen hyväksyttävyyden kriteereitä tiukennettaisiin niin paljon, että nykytasoon verrattuna reaalin säästö tavoitteen kasvu olisi 3–5 kertainen.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Energiavirasto hallinnoi uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön syöttötariffijärjestelmiä. Tuuli-, biokaasu- ja puupolttoainevoimaloilla tuki määräytyy tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan erotuksena, ja metsähakevoimaloilla tuki määräytyy turpeen verotason ja päästöoikeuden hinnan perusteella.

Syöttötariffijärjestelmien yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat

Suomi saavuttaa uusiutuvalle energialle asetetut tavoitteet.

Tukiohjelma edesauttaa Suomen muuttumista vähähiiliseksi yhteiskunnaksi.

Syöttötariffitukia maksettiin vuonna 2022 yhteensä 1,6 miljoonaa euroa perustuen noin 81 gigawattitunnin sähköntuotantoon. Vaikka tuetun sähköntuotannon määrä väheni edellisestä vuodesta, on uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osuus kokonaisuudessaan tavoiteuralla, koska markkinoille on tullut runsaasti uutta markkinaehtoista tuuli-voimatuotantoa.

Sähkön korkeasta markkinahinnasta sekä tuulivoiman investointikustannuksista ja syöttötariffijärjestelmästä johtuen erityisesti tuulivoimasähkö on ollut muilla energialähteillä tapahtuvaan sähkön tuotantoon nähden hyvin kilpailukykyistä. Viime vuonna sähkön markkinahinta oli yhdeksänä kuukautena keskimäärin yli 100 euroa megawattituntia kohden.

Taulukossa 2 on esitetty syöttötariffijärjestelmien avainlukuja vuosilta 2020–2022.

Taulukko 2 Syöttötariffijärjestelmien tukimäärät ja sähkön tuotanto⁷

Mittari	2020	2021	2022
Tuulivoimalaitokset			
Maksetut syöttötariffit, <i>tuhatta euroa</i> ⁸	322 087	197 926	1 336
Tukeen oikeutetun sähkön tuotanto, <i>GWh/a</i> ⁹	7 582	5 696	70
Metsähakevoimalaitokset			
Maksetut syöttötariffit, <i>tuhatta euroa</i>	315	205	0
Tukeen oikeutetun sähkön tuotanto, <i>GWh/a</i>	173	124	0
Biokaasuvoimalaitokset			
Maksetut syöttötariffit, <i>tuhatta euroa</i>	1873	2 770	272
Tukeen oikeutetun sähkön tuotanto, <i>GWh/a</i>	21	37	10
Puupolttoainevoimalaitokset			
Maksetut syöttötariffit, <i>tuhatta euroa</i>	114	98	8
Tukeen oikeutetun sähkön tuotanto, <i>GWh/a</i>	2	2	0,7
YHTEENSÄ			
Maksetut syöttötariffit, <i>tuhatta euroa</i>	324 390	201 024	1 616
Tukeen oikeutetun sähkön tuotanto, <i>GWh/a</i>	7 778	5 858	81

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Vuonna 2022 virasto kehitti edelleen suunnitelmallisesti toimintaansa, ja kehittämisen painopisteenä olivat edellisten vuosien tapaan toimintatapojen järjestelmällinen parantaminen pienin askelin.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Energiaviraston toiminnan tuottavuudelle ei tulossopimuksessa ole asetettu varsinaista tavoitetta. Selvää kuitenkin on, että virasto pyrkii ylläpitämään ja tarvittavilta osin kehittämään toiminnan tuottavuuden hyvää tasoa.

Taulukossa 3 on esitetty Energiaviraston työn tuottavuutta vertaamalla päätettyjen asioiden lukumäärän suhdetta näiden tuottamiseen käytettyihin henkilötyövuosiin.

⁷ Taulukon 2 tiedot perustuvat kyseisen kalenterivuoden aikana maksettuihin tukiin.

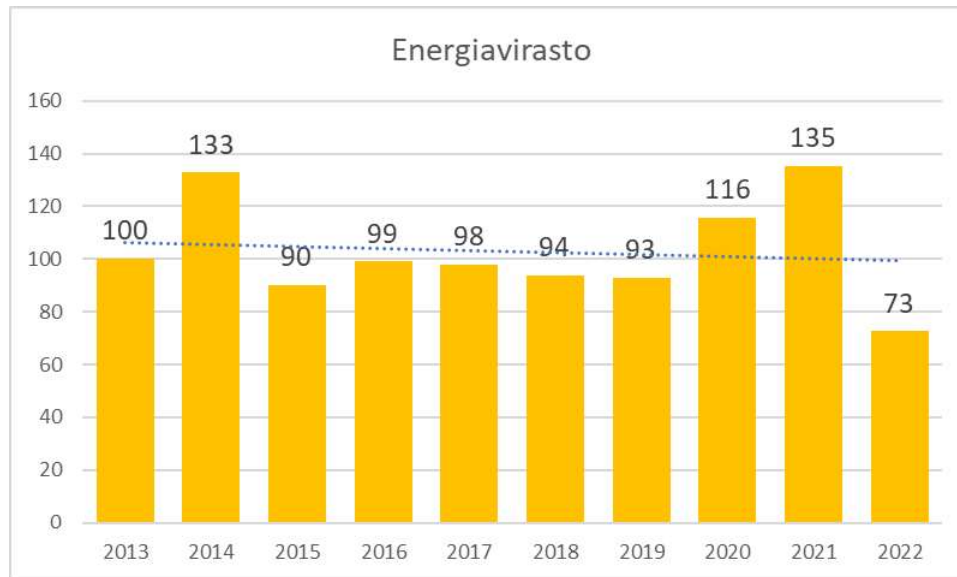
⁸ Ennen maksua tuulivoiman syöttötariffeista on peritty tuottajilta Perämeren tuulivoima-alueella perittävät tuulivoimamaksut.

⁹ GWh/a eli gigawattituntia per vuosi.

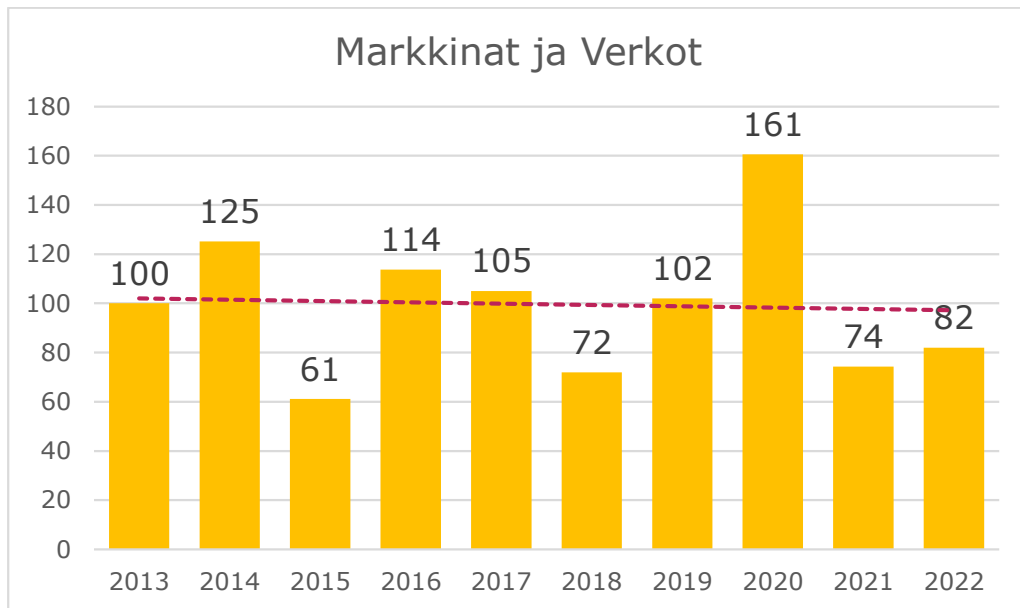
Taulukko 3 Päätetyt asiat ja henkilötyövuodet

Tekijä	2020	2021	2022
Tuotos: Virastossa päätetyt asiat, <i>kappaletta</i>	2498	3810	2909
Panos: Viraston henkilötyövuodet, <i>htv</i>	81,4	91,7	96,5
Tuotos / panos –suhde, <i>kappaletta/htv</i>	30,7	41,5	30,1

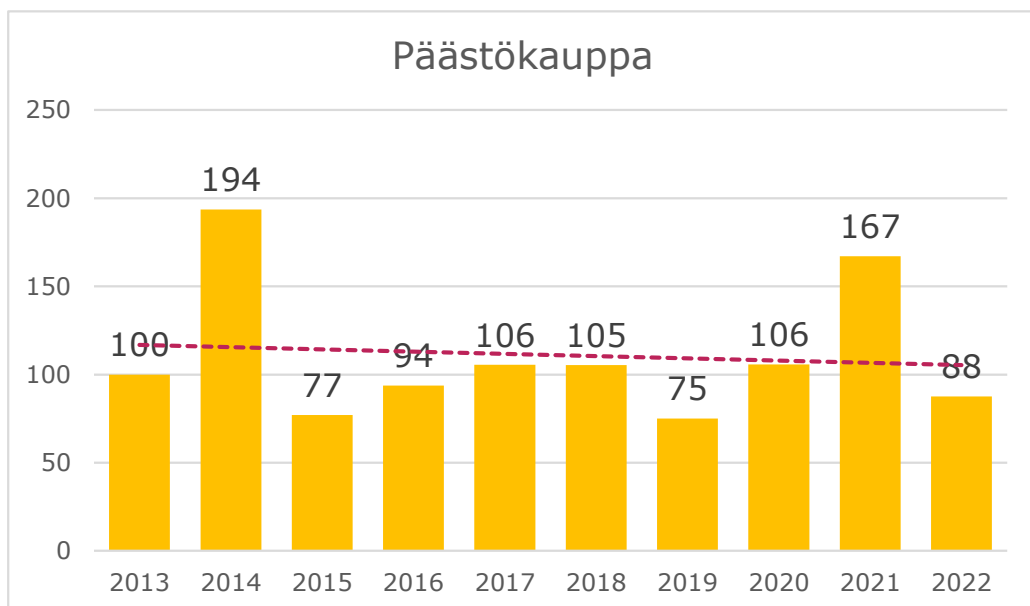
Energiaviraston tuottavuutta voidaan mitata taulukossa 3 käytetyn indeksin lisäksi myös muilla tuottavuusindekseillä, joiden laskemiseksi vastaavasti tarvitaan lähtötiedoiksi panos- ja tuotosmääriä. Asiantuntijaorganisaation toimintaa aidosti kuvaavien kvantitatiivisten mittareiden löytäminen ei ole yksiselitteistä. Seuraavissa kuvaajissa (kuvat 1-6) on käytetty panoksina viraston käytössä olleita henkilötyövuosia ja tuotoksia on kuvattu päätettyjen asioiden määrällä. Mittari mittaa viraston käsittelemien yksittäisten asiakokonaisuuksien määrää. Kustannusindeksin tuottamat yksittäiset luvut vaihtelevat vuosittain viraston toiminnan luonteen takia, joten yksittäisen vuoden luku ei yksin kerro viraston toiminnan kehittymisestä. Kuvaajiin on sen vuoksi lisätty muutoksen suuntaa osoittava trendiviiva (sininen katkoviiva). Trendi indikoi viraston ja sen vastualueiden tuottavuuden kehittymistä hieman paremmin kuin vuosittain voimakkaastikin vaihtelevat yksittäiset indeksiluvut.¹⁰

Kuva 1 Energiaviraston tuottavuusindeksi 2013–2022

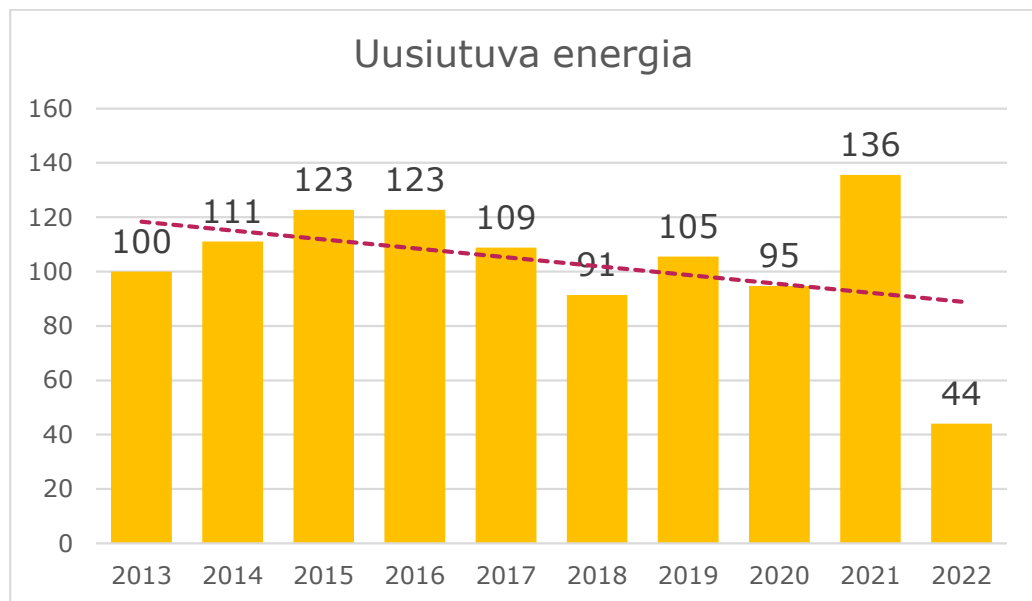
¹⁰ Kuvaajissa on esitetty tuottavuuden kehittyminen 2013–2022 koko Energiavirastossa ja viraston eri vastualueilla.

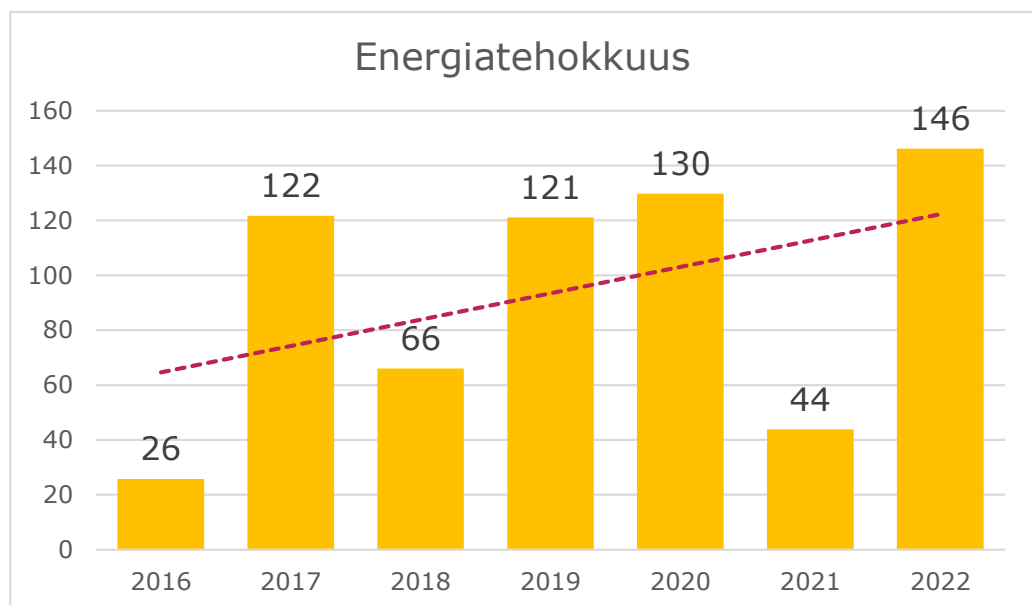
Kuva 2 Sähkö- ja maakaasumarkkinat -vastuualueen tuottavuusindeksi 2013–2022

Kuva 3 Päästökauppa -vastuualueen tuottavuusindeksi 2013–2022

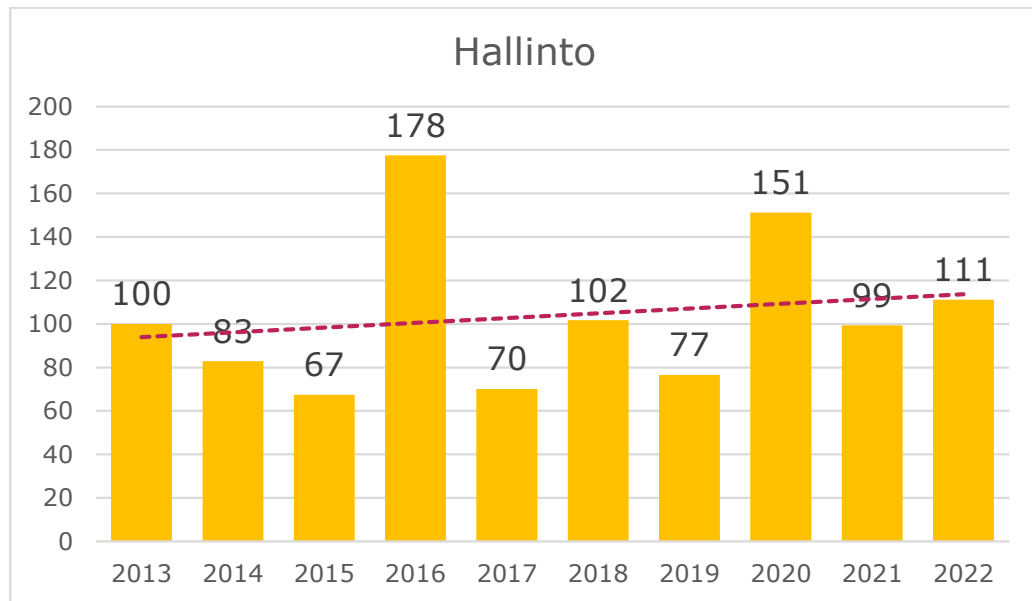

Kuva 4 Uusiutuva energia -vastuualueen tuottavuusindeksi 2013–2022

Kuva 5 Energiatehokkuus-vastuualueen tuottavuusindeksi 2016-2022¹¹

¹¹ Energiavirasto on hoitanut energiatehokkuustehtäviä vuodesta 2014 lähtien. Kuvassa on esitetty Energiatehokkuus-vastuualueen tuottavuusindeksi vuodesta 2016 lähtien, jolloin toiminta on ollut jo varsin vakiintunutta ja siksi aiempia vuosia vertailukelpoisempaa.

Kuva 6 Energiaviraston yleishallinnollisen asiankäsittelyn tuottavuusindeksi 2013–2022¹²

Tuottavuusindeksien tarkastelu kuvaa viraston toimintaa vain osittain ja sitäkin karkealla tasolla. Esimerkiksi työmäärä yksittäisten suoritteiden osalta vaihtelee huomattavasti. Asiaan voi liittyä vain yksi nopeahko toimenpide tai sen käsittely on voinut viedä useita henkilötyökuukausia ja sen yhteydessä on jouduttu laatimaan lukuisia asiakirjoja. Työläimmissä tapauksissa työ voi myös jakaantua useammalle vuodelle. Lisäksi olennainen osa viraston työtä ovat edistämistehtävät, joista kaikista ei kerry kirjattavia suoritteita.

Yksinkertaista yhteismitallista kvantitatiivista toimintaa kuvaavaa mittaria on siten vaikea luoda. Toiminnan laadullinen arviointi kuvaakin Energiaviraston toiminnan tuottavuutta paremmin kuin suoraviivaiset numeeriset mittarit. Sekä edellä esitettyjen tuottavuusindeksien, että myöhemmin kappaleessa 1.5 käsitellyn laadullisen arvioinnin perusteella viraston toiminnan tuottavuuden voidaan kokonaisuudessaan katsoa olevan sängen hyvällä tasolla.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Viraston eri vastuualueiden taloudellisuuden kehittymistä voidaan arvioida esimerkiksi suhteuttamalla viraston kustannusten jakautumista viraston eri vastuualueille. Taulukossa 4 on esitetty Energiaviraston kustannusten jakautuminen viraston perustehtävien mukaisille vastuualueille sähkö- ja maakaasumarkkinoiden, päästökaupan, uusiutuvan energian sekä energiatehokkuuden kesken vuosina 2020–2022. Kustannuksissa on eritelty vastuualueen välittömät kustannukset ja sille osoitetut yhteiskustannukset.

¹² Hallinnon asiat käsittävät talous- ja henkilöstöasiat sekä viraston yleiset ja kansainväliset asiat.

Taulukko 4 Kustannusten jakautuminen vastuualueittain¹³

Vastuualue	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa
Sähkö- ja maakaasumarkkinat	4 284 591	4 620 257	5 341 870
- suoraan kohdistettujen osuus	2 875 119	3 152 689	3 473 351
- yhteiskustannusten osuus	1 409 472	1 467 568	1 868 519
Päästökauppa	2 012 594	2 588 596	2 620 094
- suoraan kohdistettujen osuus	1 349 674	1 756 702	1 697 205
- yhteiskustannusten osuus	662 920	831 894	922 889
Uusiutuva energia	1 732 781	2 061 301	2 296 216
- suoraan kohdistettujen osuus	1 175 038	1 417 746	1 487 408
- yhteiskustannusten osuus	557 743	643 555	808 808
Energiatehokkuus	4 205 404	4 330 276	4 533 120
- suoraan kohdistettujen osuus	3 969 030	4 063 106	4 228 363
- yhteiskustannusten osuus	236 374	267 170	304 757
Yhteensä	12 235 370	13 600 431	14 791 300

Taulukon 4 perusteella viraston kustannukset nousivat lähes 1,2 miljoonalla eurolla. Selittävä tekijä tässä on lakisäätteisten tehtävien lisääntyminen kaikilla viraston vastuualueilla, ja viraston tämän perusteella saama pysyvä ja määräaikainen rahoitus lisäresursseihin valtion talousarviosta sekä oman maksullisen toiminnan tuotoista. Vuonna 2022 myös energiakriisi työllisti Energiavirastoa huomattavassa määrin, ja edellytti lisäresurssien kohdentamista sähkömarkkinoiden vastuualueelle.

Taulukko 5 Henkilötyövuosien jakautuminen vastuualueittain

Vastuualue	2020 htv	2021 htv	2022 htv
Sähkö- ja maakaasumarkkinat	31,2	33,3	35,1
Päästökauppa	16,5	19,5	18,3
Uusiutuva energia	14,4	17,7	20,3
Energiatehokkuus	6,0	6,4	6,6
Tukitoiminnot	12,3	13,8	15,2
Johto	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	81,4	91,7	96,5

Taulukon 5 perusteella viraston htv-määrä on tehtävien lisääntymisen myötä jonkin verran noussut edellisvuodesta.

¹³ Suoraan kohdistettuihin kustannuksiin sisältyvät vastuualueiden suorat palkat ja erilliskustannukset. Yhteiskustannuksiin sisältyvät viraston yhteiset kustannukset, jotka muodostuvat johdon, hallinnon ja toimitilojen kustannuksista. Yhteiskustannukset jaetaan vastuualueille suorien kustannusten suhteessa. Lisäksi Energiatehokkuudelle lisätään energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämiseen käytetyt suorat kustannukset.

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kannattavuuden seuraamiseksi virasto laatii kustannusvastaavuuslaskelman, jonka perusteena on toimiva työajanseuranta. Laskelma laaditaan erikseen sekä maksuperustelain julkisoikeudellisista että muista suoritteista, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään miljoona euroa.¹⁴

Vuonna 2022 virasto sai maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisia tuottoja 2 339 300 euroa, mikä on hieman vähemmän kuin edellisvuonna (2 517 350 euroa vuonna 2021). Vähennemää selittää korkea sähkön hinta, jonka johdosta tuotantotukia ei maksettu eikä maksullisia tukipäätöksiä tehty. Taulukossa 6 on esitetty laskelma Energiaviraston julkisoikeudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta vuosina 2020–2022.

Kuten aiempinakin vuosina, virasto soveltaa Valtiokonttorin laatimaa kustannusvastaavuuslaskennan mallia. Ajot suoritetaan Palkeissa kerran kuussa ja kustannusvastaavuutta seurataan jatkuvasti pitkin vuotta.

Maksullisten toimintojen kustannusvastaavuudelle on asetettu tavoitteeksi, että toiminnan kustannukset ja niiden rahoittamiseksi perittävät lupa-, päätös- ja muut maksut vastaavat toisiaan mahdollisimman hyvin. Vuonna 2022 Energiaviraston maksullinen julkisoikeudellinen toiminta oli lievästi alijäämäistä.

Ominaista Energiaviraston maksulliselle toiminnalle on se, että työ ja tarvittavat investoinnit tehdään ensin ja lasku lähetetään asiakkaalle vasta kun maksullinen suorite on valmis. Keskenäisten suoritteiden tuloja ei jaksoteta. Siksi kustannusvastaavuutta ei tule tarkastella yhden vuoden jaksoissa, vaan virastossa pyritään hyvään kustannusvastaavuuteen useamman vuoden vertailujaksoissa.

Kustannusvastaavuus oli 86 prosenttia vuonna 2020, 101 prosenttia vuonna 2021 ja 95 prosenttia vuonna 2022. Vuosien 2020–2022 kustannusvastaavuuden keskiarvo on 94 prosenttia, minkä voi todeta olevan varsin hyvällä tasolla.

¹⁴ Sisäisesti tehdyn arvion perusteella Energiavirasto on todennut, ettei sillä ole markkinoilla kilpailutilanteessa tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Taulukossa 6 esitettyssä kustannusvastaavuuslaskelmassa ei siis ole tällaisen toiminnan suoritteita.

Taulukko 6 Maksullisen toiminnan (julkisoikeudelliset suoritteet) kustannusvastaavuuslaskelma 2020-2022

	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa	Muutos 2021- 2022 euroa	Muutos 2021- 2022 prosenttia
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot	1 723 300	2 517 350	2 339 300	-178 050	-7
TUOTOT YHTEENSÄ	1 723 300	2 517 350	2 339 300	-178 050	-7
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31	0	0	0	-
Henkilöstökustannukset	810 934	962 827	878 049	-84 778	-9
Vuokrat	0	0	0	0	-
Palvelujen ostot	79 717	127 525	95 233	-32 292	-25
Muut erilliskustannukset	158 453	270 807	381 597	110 790	41
Erilliskustannukset yhteensä	1 049 136	1 361 159	1 354 800	-6 729	0
KÄYTTÖJÄÄMÄ	674 164	1 156 191	984 420	-171 771	-15
Yhteiskustannukset					
Tukitoimintojen kustannukset	623 676	742 237	640 124	-102 113	-14
Poistot	66 591	63 837	55 923	-7 914	-12
Korot	0	0	0	0	-
Yhteisvuokrat	0	0	0	0	-
Muut yhteiskustannukset	255 604	322 210	418 584	96 374	30
Yhteiskustannukset yhteensä	945 871	1 128 284	1 114 631	-13 653	-1
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	1 995 007	2 489 443	2 469 511	-19 933	-1
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-271 707	27 907	-130 211	-158 117	-567

Muita toiminnan tuottoja virastolla oli 20 915 euroa. Tämä koostui työ- ja elinkeinoministeriöltä laskutetuista työkierron palkkakustannuksista sekä päästökaupan ajankohdaispäivän osallistumismaksuista, joilla katettiin tapahtuman järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Virastolla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2022.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

Seuraavassa on kuvattu vastuualueittain Energiaviraston keskeisiä tuloksia vuonna 2022. Laadullinen kuvaaminen on numeerista mittarointia luontevampaa Energiaviraston tehtävien kaltaiselle vaativalle asiantuntijatyölle.

Energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta ja edistäminen

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden valvonta ja edistäminen.

Vuonna 2022 energiakriisi näkyi selkeästi Energiaviraston suorittamassa energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta- ja edistämistyössä. Nopeasti lisääntyneiden tehtävien hoitaminen on edellyttänyt tehtävien uudelleen priorisointia ja ketteryyttä, lisähenkilöstön palkkaamista sekä henkilöstön venymistä.

Sähkötehon riittävyys nousi loppuvuoden aikana yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi Venäjän sähkön tuonnin päätyttyä toukokuussa sekä Olkiluodon 3 ydinvoimalaitoksen käyttöönotossa olleiden viivästymisten takia. Viraston tehtäviin kuuluu seurata sähkön ja maakaasun toimitusvarmuutta sekä valvoa sähkön kysynnän ja tarjonnan tasapainoa varmistavan tehoreservijärjestelmän toimintaa. Loppukeväästä alkaen virasto on seurannut tiiviisti sähkön ja kaasun toimitusvarmuustilannetta yhdessä kantaverkkoyhtiöiden Fingrid Oyj:n ja Gasgrid Finland Oy:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Kevään aikana virasto määrittä kaudella 2022–2023 tarvittavan tehoreservin määrän sekä järjesti kesällä sen hankintaa koskevan tarjouskilpailun. Virasto sai ainoastaan yhden tarjouksen, jonka virasto joutui hylkäämään sen sisältäessä kustannuksia, jotka eivät lainsäädännön mukaan ole hyväksyttäviä. Kaudelle 2022–2023 virasto ei siten hankkinut lainkaan kapasiteettia tehoreserviin.

Energiakriisi heijastui selvästi myös sähkön vähittäismarkkinoilla, jossa sähkösopimusten hinnat nousivat kesän jälkeen jyrkästi sekä eri myyjien tarjousten valikoima supistui markkinoilla kasvaneiden epävarmuuksien takia. Energiavirastossa tämä näkyi erityisesti voimakkaasti lisääntyneinä kansalaisten ja median yhteydenottoina. Energiaviraston kansalaisille antamien neuvontavastausten määrä oli vuonna 2022 yli viisinkertainen edellisvuoteen nähden. Lisäksi virastolle tuli loppuvuoden aikana useita tutkintapyyntöjä toimitusvelvolliseen vähittäismyyntiin ja sen hinnoitteluun liittyen. Medialta tuli virastolle vuonna 2022 runsaasti asiantuntijahaastattelupyyntöjä energiamarkkinoihin liittyen.

Vuoden aikana kaksi sähkön vähittäismyymää lopetti toimitukset asiakkailleen hyvin lyhyellä varoitusajalla. Lisäksi yksi myyjä irtisanoi yksipuolisesti kotikuntansa ulkopuolelle tekemänsä toimitussopimukset. Nämä tapaukset edellyttivät virastolta nopeaa toimintaa, jotta kyseisten myyjien asiakkaille ja jakeluverkonhaltijoille pystyttiin jakamaan tietoa tilanteesta sekä tarvittavat toimintaohjeet sähkön toimitusten jatkumisen turvaamiseksi. Yhdessä tapauksessa virasto joutui myös nimeämään toimitusvelvolliset vähittäismyyjät kahden jakeluverkon alueille. Alkuvuonna virasto joutui siirtämään päätöksillään vuoden 2021 lopulla toimintansa lopettaneen myyjän asiakkaita toimitusvelvollisille vähittäismyyjille.

Keskitetty sähkökaupan tiedonvaihtopalvelu (datahub) vaati kaikilta vähittäismyyjiltä ja jakeluverkonhaltijoilta toimenpiteitä, jotta sen käyttöönotto saatiin onnistuneesti valmiiksi asetuksella säädetyssä aikataulussa eli 21.2.2022. Tämän varmistamiseksi vi-

rasto teki tiivistä käyttöönoton edistymisen seuranta ja valvontaa yhdessä kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n kanssa sekä käynnisti valvontatoimenpiteitä, kun toimijat eivät olleet saavuttaneet asetettuja välitavoitteita.

Virasto on toiminut tiiviissä yhteistyössä Pohjoismaiden ja Baltian sekä muiden EU-maiden sääntelyviranomaisten kanssa myös sähkön ja maakaasun tukkumarkkinoiden valvonnassa. Virasto on kehittänyt sähkön ja maakaasun tukkumarkkinoiden seurannan ja valvonnan kattavuutta ja prosesseja sekä niissä käytettäviä analyysityökaluja. Virasto on myös tutkinut havaittuja säännösten rikkomuksia sekä julkaissut analyysijä energiamarkkinoiden tapahtumien taustoista.

Energiakriisi näkyi myös lisääntyneenä keskusteluna sähkön eurooppalaisesta tukkumarkkinamallista ja sen kehittämistä. Myös EU:ssa laadittiin vuoden aikana energia-kriisin takia uutta sääntelyä, jonka toimeenpanon seurantaan virasto on osallistunut.

Energiavirasto jatkoi eurooppalaisten sähkö- ja maakaasumarkkinoiden edistämistä osallistumalla energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ACER:n ja yhteistyöjärjestö CEER:n toimintaan. Lisäksi pohjoismaisella tasolla virasto jatkoi tiivistä viranomaisyhteistyötä NordREG:ssa. Virasto on myös edistänyt sähkö- ja maakaasumarkkinoita yhteistyössä Baltian maiden sääntelyviranomaisten kanssa.

Virasto on priorisoinut aktiivisen osallistumisensa EU- ja muilla kansainvälisillä foorumeilla niihin toimivaltaansa kuuluviin energiamarkkina-asioihin, joissa edistämään ja vaikuttamaan pyrkiminen on Suomelle tärkeää.

Sähkön tukkumarkkinoita virasto on edistänyt toimeenpanemalla EU:n verkkosääntöjä. Virasto on omalla vaikuttamisellaan onnistunut saamaan useita markkinoiden toimivuutta ja läpinäkyvyyttä parantavia muutoksia kantaverkonhaltijoiden sääntelyviranomaisten yhteisesti hyväksyttäväksi lähettämiin ehdotuksiin. Keskeisiä asioita vuoden aikana olivat pohjoismaiseen tasehallintamalliin liittyvät hyväksynät, siirtoihin perustuvaan kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönoton seuranta sekä päätökset, jotka liittyvät markkinatoimijoiden mahdollisuuksiin suojautua aluehintaeroilta Suomen ja naapurimaiden välillä.

Vuoden aikana Suomen ja Baltian alueen kaasumarkkinat muuttuivat voimakkaasti Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Suomen maakaasutilannetta auttoi vuoden 2020 alussa avattu Balticconnector-putkiyhteys Viroon, jota kautta Suomi pystyi tuomaan kaasua Venäjältä tulevan kaasun saannin päätyttyä toukokuussa. Virasto osallistui aktiivisesti ja hoiti ripeästi kaasun saannin varmistavan uuden kelluvan LNG-terminaalin käyttööntamiseen liittyvät ehtojen ja menetelmien vahvistamiset. Vuoden aikana virasto jatkoi aktiivista ja tiivistä työskentelyä Baltian maiden sääntelyviranomaisten kanssa Suomen ja Baltian maiden maakaasumarkkinoiden integraation edistämiseksi. Markkinoiden muututtua vuoden aikana oleellisesti integraatioprosessiin päätettiin ottaa pieni aikalisä.

Vähittäismarkkinoiden kilpailua virasto on edistänyt ylläpitämällä sähkön hintavertailupalvelujärjestelmää (*sähkönhinta.fi*). Järjestelmää on edelleen kehitetty käyttäjien ja markkinoiden tarpeiden mukaan käytettävissä olevien koodausresurssien puitteissa. Puhtaan energian paketin täytäntöönpanon myötä hintavertailupalvelusta ollaan vuonna 2023 säätämässä oma lakinsa, mikä aiheuttaa tarvetta kehittää järjestelmään ilmoitettujen hintatietojen valvontaprosesseja.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen.

Sähkö- ja maakaasuverkot ovat luonnollisia monopoleja. Yhteiskunnallisen merkittävyyden ja monopoliluonteen takia ne ovat erityislainsäädännöllä säänneltyä ja Energiaviraston valvomaa liiketoimintaa. Energiaviraston suorittamassa verkkotoiminnan valvonnassa keskeistä ovat hinnoittelun kohtuullisuus ja toimitusvarmuuden korkea taso.

Hinnoittelun kohtuullisuus arvioidaan kokonaisuutena neljän vuoden välein eikä sille ole asetettu numeerista tavoitearvoa. Energiaviraston tehtävänä on varmistaa verkkopalvelujen hinnoittelun kohtuullisuus ja verkkotoiminnan tehokkuus loppuasiakkaiden näkökulmasta myös siten, että verkonhaltijat pystyvät suorittamaan lakisääteiset tehtävänsä, esimerkiksi toteuttamaan tarvittavat uudis- ja toimitusvarmuusinvestoinnit.

Virasto valmisteli uudet sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan 6. ja 7. valvontajaksoa koskevien valvontamenetelmien luonnokset, jotka julkaistaan vuoden 2023 alussa. Valvontamenetelmien kehittämisessä on perustettu sidosryhmäneuvottelukunta, jonka kanssa menetelmien kehitystarpeista on keskusteltu kuten myös tulevasta menetelmiä koskevasta vaikutusarvioinnista.

Sähkönjakelun toimitusvarmuusinvestoinnit etenevät pääsääntöisesti viraston tarkastamien kehittämissuunnitelmien mukaisesti. Suunnitelmista on jonkin verran poikettu siten, että investointeja on tehty enemmän kuin on suunniteltu. Vuonna 2022 tehtiin jälleen merkittävästi korvaus- ja toimitusvarmuusinvestointeja.

Gasum Oy:tä koskevan seuraamusmaksuesityksen käsittely jatkuu korkeimmassa hallinto-oikeudessa vuoden 2023 aikana.

Viraston edustaja on toiminut CEER:n DS WG:n (*Distribution System Working Group*) puheenjohtajana. Sitä kautta virasto on pystynyt aktiivisesti osallistumaan ja vaikuttamaan sähkön ja maakaasun jakeluverkkotoiminnan valvontaa koskeviin keskusteluihin Euroopan komission sekä eurooppalaisten verkkoyhtiöitä edustavien järjestöjen kanssa ja muiden sidosryhmien kanssa.

Ilmastotavoitteiden toteutumisen edistäminen ja valvonta

Energiaviraston vastuulle kuuluvat päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden politiikkatoimien toimeenpano.

Päästökauppa

EU:n päästökauppaan kuuluvien suomalaisten laitosten yhteispäästömäärä oli 20,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidia vuonna 2021¹⁵. Päästöt kasvoivat 0,7 miljoonaa tonnia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2020 kokonaispäästömäärä oli 19,6 miljoonaa tonnia hiilidioksidia ja 23,2 miljoonaa tonnia vuonna 2019. Uusiutuvien, kestävyyskriteerit täyttävien polttoaineiden käyttö päästökauppasektorilla kasvoi 13,6 prosenttia edellisen vuoden tasosta. Maakaasun kulutus laski 1,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Turpeen kulutus laski 13,6 prosenttia ja kivihiilen kulutus kasvoi 13,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Virasto julkisti vuoden 2021 laitospäätökset toteutuneet päästötiedot EU:n komission määräajan mukaisesti 1.4.2022.

¹⁵ Uusimmat tilastotiedot ovat käytössä vuodelta 2021, vuoden 2022 tiedot julkistetaan 1.4.2023.

Vuonna 2022 viraston tehtävät päästökaupassa painottuivat neljännen päästökaupakauden toimeenpanoon. Neljättä päästökaupakautta koskevien päästölupahakemusten ja tarkkailusuunnitelmien käsittely jatkui koko vuoden 2022. Virasto osallistui aktiivisesti päästökaupadirektiivin uudistamiseen liittyvään työhön tarjoamalla asiantuntija-apua viraston vastuualueelle kuuluvissa kysymyksissä. Päästöoikeuden hinnan nousun myötä kiinnostus päästökauppaa kohtaan näkyi lisääntyneinä yhteydenottoina niin päästökaupan piiriin kuuluvilta yrityksiltä kuin päästökaupan ulkopuolisilta tahoilta.

Vuonna 2022 virasto antoi päätöksen päästökaupakautta 2021–2030 koskien 157 laitoksen päästöluvan muuttamisesta, 20 yksinkertaistetun tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä ja 137 tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä. Päästökaupan piiriin tuli 3 uutta laitosta vuonna 2022. Lisäksi Energiavirasto arvioi yhden laitoksen päästömäärän ja käsitteli 68 parannusraporttia sekä 30 tarkkailusuunnitelman muutosta. Päästökaupan laitostarkastuksia ei resurssipulan ja pandemian vuoksi tehty vuonna 2022.

Vuonna 2022 virasto käsitteli 29 ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksymis- tai muutoshakemusta ja antoi 16 ilmaisjakopäätöstä. Vuoden 2021 tuotantotasoraporttien osalta annettiin 131 ilmaisjaon muutospäätöstä ja vuoden 2022 tuotantotasoraporttien osalta muutospäätöksiä annettiin 118 kappaletta.

Vuonna 2022 Energiavirasto hoiti kaikki Kioton pöytäkirjaan ja ESD-rekisteriin liittyvät rekisteritoimenpiteet valtion tilinhaltijan toimeksiannosta. Virasto osallistui myös komission rekisteriasetuksen muutoksen valmisteluun kansallisena rekisteriviranomaisena. Lisäksi Energiavirasto tarkisti unionin rekisterin Suomen osiossa olevat kaikkien tilien tilinhaltijat ja tilinkäyttäjät EU:n neuvoston pakotelistaa (Neuvoston päätös 2014/145/YUTP) vasten. Pakotelistojen tarkistus on otettu myös osaksi tilinhaltijoiden ja tilinedustajien KYC-tarkistusta.

Virasto vastaa Suomen päästöoikeusosuuden huutokauppaamisesta, vastaanottaa huutokaupasta saatavat tulot ja ohjaa ne eteenpäin sekä Suomen valtiolle että Ahvenanmaan maakuntahallitukselle. Huutokauppaan liittyvää tiedotus- ja koulutusvelvollisuutta virasto hoiti säännöllisin tiedottein sekä julkaisemalla toteutuneet huutokaupat viraston internetsivuilla. Kappaleessa 1.7.2 ja taulukossa 14 on tarkemmin esitetty tilastotietoja päästöoikeuksien huutokaupoista.

Uusiutuva energia

Suomen vuodelle 2020 asetettu EU:n laskentasääntöjen mukainen uusiutuvan energian direktiivin 38 prosentin tavoite energian loppukulutuksesta ylitettiin eikä Suomi saa alittaa tätä tasoa vuoden 2020 jälkeen. Toistaiseksi EU:ssa on asetettu vuodelle 2030 EU:n laajuinen 32 prosentin tavoite, josta Suomelle on jyvitetty arviolta runsaan 50 prosentin tavoite. Fit-For-55 valmiuspaketissa uusiutuvalla energialle esitetään kuitenkin EU:n laajuista 40 prosentin tavoitetta, jolloin on luultavaa, että myös Suomelle jyvitetävä indikaatiivinen tavoite tulee nousemaan.

Vuonna 2022 uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta Suomessa oli arviolta runsaat 40 prosenttia ja tarkentava ennakkotieto tästä saadaan myöhemmin keväällä. Vuoteen 2021 verrattuna uusiutuvan energian käyttö väheni ja osuus loppukäytöstä pieneni. Tämä johtui pääosin Venäjältä tuodun tuontipuun käytön ja siten myös puupolttoaineiden käytön vähenemisestä niin sähköntuotannossa kuin lämmityksessäkin. Myös vesivoiman käyttö väheni edellisvuotta vähäisemmän sadannan vuoksi, mutta tuulivoimalla tuotetun sähkön määrä lisääntyi peräti yli 40 prosenttia.

Liikenteen biopolttoaineiden käyttö vuonna 2021¹⁶ oli energiasisällöltään noin 7,9 terawattituntia, kun se vuotta aiemmin oli noin 4,7 terawattituntia. Muutos johtui pääosin siitä, että Suomessa valmistettuja biopolttoaineita käytettiin kotimaassa aiempien vuosien enemmän. Viime vuoden käyttömäärästä ei ole vielä tilastotietoja, mutta jakeluvaihteen osuutta pienennettiin kesken vuotta 7,5 prosenttiyksikköä vuosien 2022 ja 2023 osalla. Samalla vuodelle 2030 asetettua tavoitetta nostettiin 30 prosentista 34 prosenttiin.

Uusiutuvassa energiassa viraston tehtävät painoutuivat uusiutuvan energian direktiivin (*RED II*) mukaisten tehtävien toimeenpanon valmisteluun ja varsinaiseen toimeenpanoon, kuten kestävyyskriteerien laajentumiseen kiinteisiin biomassoihin, uusiutuvan energian alkuperäjärjestelmän edistämisen ja valvonnan laajentumiseen sähkön ohella lämmitykseen, jäädytykseen ja biokaasuun. Lisäksi jatkettiin jakeluvaihteen valvonnan tehtäviä, jotka siirtyivät Verohallinnolta Energiavirastolle vuonna 2021. Voimavaroja käytettiin myös tuotantotuen preemiolaitosten hyväksymispäätösten käsittelyyn ja tuotantotuen valvonnan kehittämiseen. Niin ikään liikenteen infrastruktuurituessa järjestettiin kaksi tarjouskilpailukierrosta, joiden tarjouskäsittelyyn osallistui useita viraston asiantuntijoita. Aiempien tarjouskierrosten voittaneiden hankkeiden maksatushakemuksia käsiteltiin manuaalisesti, koska maksatuskäsittelyn automatisointiin ei voitu osoittaa voimavaroja. Lisäksi kehitettiin biomassojen kestävyys osoittamiseen tarkoitettua sähköistä asiointia (*KEKRI*) ja tieliikenteen infrastruktuurituen tarjouskilpailun sähköistä asiointijärjestelmää (*TAKILA*) tarjousten jättämisen osalla.

Tuotantotuen valvonnassa keskityttiin todentajien hyväksymispäätösten ja tuotantoselvitysten varmennuksiin. Pandemian seurauksena ja valvonnan niukkojen resurssien takia virasto ei tehnyt yhtäkään varsinaista laitostarkastusta, ja ns. kenttävalvonta painottui todentajien valvontaan silloin, kun nämä tekivät laitospöytäkirjoja. Virasto valvoo myös lakia biopolttoaineista ja bionesteistä sekä viime vuonna huolehti myös polttoaineiden laadun raportointien vastaanottamisesta ja raporttien tarkistamisesta. Polttoaineiden laatua koskeva ja EU:n komissiolle tehty raportointi hoidettiin ympäristöministeriön kautta.

Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön alkuperätakuulain mukaisesti virasto julkaisi alkuperältään varmentamattoman sähkön jäännösjakauman kesällä 2022. Jäännösjakauma tulee ilmoittaa sähkön myynnin edistämisaineistoissa ja markkinoinnissa uusiutuvilla energialähteillä varmentamattoman sähkön osalta. Virasto jatkoi myös sähkön alkuperätakuulain valvontaa, mutta ei resurssipulan vuoksi kyennyt tekemään yhtään sähkön myyntiin kohdistunutta valvontapäätöstä. Vuoden 2022 aikana alkuperätakuulain tehtävät painoutuivat rekisterinpitäjien (*Fingrid* ja *Gasgrid*) neuvontaan ja valvontaan sekä lämmityksen alkuperätakuurekisterin toiminnallisuuden testaamiseen sekä ensimmäisten tilinhaltijoiden ja alkuperätakuulaitosten hyväksymishakemusten käsittelyyn.

Uusiutuvan energian asentajien kouluttajien hyväksymistä koskevan lain mukaisesti virasto osallistui uusiutuvan energian koulutustoimikunnan työhön, ja viraston asiantuntija toimi viime vuonna toimikunnan puheenjohtajana. Lisäksi virasto teki uusiutuvan energian politiikkatoimien vaikutusarviontien taustaksi tukiin liittyviä taloudellisia laskelmia ja valmisteli raporttia uusiutuvan energian tukihuutokaupan vaikuttavuudesta. Virasto jatkoi myös uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden informaatio-ohjauksen tehtävien toimeenpanoa, johon oman tehtäväkokonaisuutensa muodosti Motiva Oy:ltä

¹⁶ Uusimmat tilastotiedot ovat käytössä vuodelta 2021.

tilatun *Energiatyöohjelma 2022* suuntaaminen ja seuranta uusiutuvan energian informaatio-ohjauksen osalta. Niin ikään virasto huolehti uusiutuvan energian vakiintuneista raportoinneista ja seurannoista, kuten tuulivoiman tuotantokustannusten seurannasta.

Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien eli infrastruktuurituen tarjouskilpailun viides kierros järjestettiin keväällä 2022, kun tukiohjelman päivitystä koskeva asetus valmistui helmikuussa. Viidennen tarjouskierroksen päätökset annettiin kesäkuussa ja kuudes tarjouskierros järjestettiin loppuvuonna 2022. Niitä koskevat päätökset annettiin pääosin joulukuussa 2022. Vuonna 2022 tukiohjelman toimeenpanoon käytettiin viraston omien resurssien lisäksi EU:n elpymisvälineen (*RRF*) resursseja ja myös kaikki vuonna 2022 myönnettävät tuet tullaan maksamaan elpymisvälineellä. Tukea on haettava 22 kuukauden kuluessa tarjouskilpailussa annetun päätöksen jälkeen.

Erilaisiin uusiutuvan energian tai siihen liittyviin työryhmiin osallistui viime vuonna kuusi viraston asiantuntijaa. Perinteistä uusiutuvan energian ajankohtaispäivää ei voitu järjestää tammikuussa 2022 pandemian vuoksi.

Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki

Virasto sai hoidettavakseen energiantensiivisen teollisuuden määräaikaisen sähköistämistukijärjestelmän (2022–2025) toimeenpanotehtävät, kun tukijärjestelmää koskeva laki hyväksyttiin kesällä 2022. Toimeenpanon valmistelu aloitettiin jo alkuvuonna 2022, mutta varsinaiset toimeenpanotehtävät hoidettiin poikkeuksellisen kiireellisessä aikataulussa. Tuenhakijat jättivät hakemukset syyskuun aikana, jonka jälkeen hakemukset käsiteltiin ja varmennettiin sekä laitettiin maksuun.

Tuki on suunnattu EU:n komission määritelmien mukaisesti merkittävän hiilivuotoriskin toimialoille. Ne ovat energia- ja vienti-intensiivisiä ja niiden käyttämän sähkön hintaan vaikuttaa päästökauppa. Tuen tavoitteena on ehkäistä hiilivuotoriskiä, turvata teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata yrityksiä kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Yritysten on käytettävä myönnetystä tuesta vähintään puolet hankkeisiin, joilla ne vähentävät tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä. Tätä varten yritysten täytyy toimittaa tuenkäyttösuunnitelmat tänä vuonna Energiavirastolle hyväksyttäväksi.

Vuonna 2022 tukea maksettiin vuoden 2021 tietoihin perustuen 63 miljoonaa euroa 27 yrityksen 50 laitokselle. Metsäteollisuuden 34 laitokselle maksettiin tukea 36,8 miljoonaa euroa, metalliteollisuuden seitsemälle laitokselle 17,5 miljoonaa euroa ja kemian-teollisuuden yhdeksälle laitokselle 8,9 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen tukea saanut yritys on UPM-Kymmene Oyj, jonka kuudelle laitokselle maksettiin tukea yhteensä 13,6 miljoonaa euroa.

Sähköistämistuen laskennassa käytetään muun muassa laitosten sähkönkulutusta ja tuen määräytymisvuoden päästöoikeuden termiinihintaa, joka oli 24,83 euroa hiilidioksiditonnilta. Tuella on asetettu enimmäismäärä ja vuosina 2023–2025 tukea maksetaan yhteensä korkeintaan 150 miljoonaa euroa vuodessa.

Energiatehokkuus

Vuoden 2022 energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistoiminnan ytimenä toimi Motiva Oy:ltä tilattava *Energiatyöohjelma 2022*, jonka 2,95 miljoonan euron rahoituspäätös saatiin Energiavirastossa valmiiksi 15.2.2021. Vuoden 2023 toiminnan suunnitteluprosessi käynnistyi toukokuussa 2022, ja tältä pohjalta valmisteltu Motiva Oy:n tarjous *Energiatyöohjelma 2023* toimitettiin projektisuunnitelmiseen virastolle 28.12.2022.

Vapaaehtoisten energiatehokkuussopimusten järjestelmä on keskeisin energiatehokkuuden politiikkatoimi Suomessa. Käynnissä olevan kauden 2017–2025 energiatehokkuussopimukset ovat täysimääräisesti toimeenpanossa ja raportoidut vuotuiset energiansäästötulokset erittäin hyvällä tasolla. Sopimustoiminnan painopiste on liittyneiden toimeenpanoa tukevissa ja aktivoivissa tehtävissä, prosessinomaisissa sopimustoiminnan toimeenpanoa tukevissa tehtävissä sekä eri sopimusalueiden yhteishankkeissa.

Vuosille 2022–2024 saadut lisämäärärahat päätettiin kanavoida sopimustoiminnan toimeenpanoon ja sen tehostamista tukeviin nykyisiin vahvistaviin tai kokonaan uusiin asioihin, tavoitteena nostaa energiansäästön tulostasoa. Valitut tehtävät koskevat laajasti toiminta-alueen sopimuslakohtaisia projekteja ja tehtävät vahvistavat ja tuottavat menettelyjä sekä työkaluja energiatehokkuussopimuksen toimeenpanoon.

Energiatehokkuuden rahoituksen (Energy Efficiency Financing) toimintaympäristöä seurattiin osallistumalla TEM:n johtaman Vihreän siirtymän rahoituksen työpajoihin. Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa eri toimijoiden kanssa tehtiin osana Kestävän rahoituksen tietohubi ja pyöreä pöytä -hanketta, jonka puitteissa järjestettiin ensimmäinen pyöreän pöydän tilaisuus syyskuussa. Vuoden aikana selvitettiin mahdollisuuksia tarjota asiantuntemusta ja osallistua Uudistuva ja osaava -Suomi uuden EAKR-rahoituskauden toimeenpanon tukemiseen. Tähän liittyen on pidetty aktiivista tiedonvaihtoa EAKR-ohjelman energiateemasta vastaavan Pohjois-Pohjanmaan liiton, TEM:n, Energiaviraston ja Motivan kesken. Syksyllä toteutettiin selvitys toimijoiden toiveista ja tarpeista EAKR-ohjelmakaudelle. Tavoitteena tukea kuntia paremmin EAKR-rahoituksen haussa ja hankkeiden toteuttamisessa paremmin.

Energiakatselmustoiminnan osalta virasto järjesti koulutustilaisuudet helmikuussa ja syyskuussa. Vastuuhenkilöpätevyyksiä myönnettiin 29 henkilölle. Suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten II valvontajakson (2020–2023) kolmannen vuoden valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti. Valvontatoimet saatiin päätettyä syyskuun loppuun mennessä. Valvottavana oli 13 suurta yritystä tai konsernia. Vapaaehtoisten katselmusten puolella jatkettiin suurille yrityksille tarkoitettua syväselvitys-mallin ja uuden *täsmäkatselmus*-mallin pilotointikokeilua. Vuoden 2022 aikana käynnistettiin kunnille tarkoitettu jatkuvan parantamisen (JaPa) katselmusmallin kokeilu.

Osana energiatyöohjelmaa Motivalta tilataan kuluttajien energianeuvonnan toimia. Vuonna 2022 neuvonnan kysyntä kasvoi huomattavasti ja suunnitellut markkinointiviestinnän resurssit kohdennettiin neuvonnan antamiseen. Puhelimessa annetun neuvonnan osalta Motiva vastasi tarpeeseen hyvin. Motiva antoi tukea myös alueellisille energianeuvojille. Neuvontasisältöjä päivitettiin tarvetta vastaavaksi, yhä enemmän myös ruotsiksi ja englanniksi. Neuvonnan strateginen ryhmä ja kehittämisryhmä jatkoivat toimintaansa. Neuvontatoimien raportointi ja tulosarviointi toteutuivat onnistuneesti. Teemallisesti vuosi oli sähkön säästön vuosi, mutta myös energian säästämisestä asuntojen ja tilojen lämmitykseen annettiin paljon neuvoja.

Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian viestinnän ja tiedonvaihdon osalta vuosi oli energiakriisin vuoksi Motivassa hyvin kiireinen. Aiempina vuosina toteutetut toimet kuten proaktiivinen mediatyö, viestijöiden aktiiviset verkostot, mediayhteydenottoihin vastaamiseen varatut resurssit ja verkkopalvelun luotettava toiminta olivat oleellisia varmistamaan onnistunutta akuuttia viestintää. Lamppu- ja valaistusasioissa viestintätoimet jatkuivat energiamerkinnän uudelleenskaalaukseen liittyen. Energiansäästöviikko järjestettiin 26. kerran, nyt osana Astetta Alemmas -kampanjaa. Energiavirasto vietti viikkoa toista kertaa. Koulutustoimijoiden kanssa yhteistyö jatkui Harkka-hank-

keen muodossa antaen ammattikorkeakoulujen tekniikan alalla opiskeleville harjoitus-työmahdollisuuksia kotitalouksien energiankäytön analysoinnissa. Lisäksi projektissa tuotettiin sisältöä energia-alan koulutusten houkuttelevuuden kasvattamiseksi.

Energiatehokkuusdirektiivin (EED) osalta virasto jatkoi kesällä 2021 käynnistyneen direktiivineuvottelun asiantuntija-apuja on-line periaatteella alkuvuoden Ranskan puheenjohtajakauden ja loppuvuoden Tsekin puheenjohtajakauden ajan. Revisioversioihin liittyen virasto on päivittänyt analyysija ehdotettujen velvoitteiden vaikutuksista ja kustannuksista. Virasto tekee tiivistä yhteistyötä ympäristöministeriön vastuuvirkamiesten kanssa liittyen Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) neuvotteluihin. EED:ssä ja EPBD:ssä on useita ristiinkytkeitä, joiden osalta koordinaatio ja tiedonvaihto on välttämätöntä. EED:n energiakatselmusvelvoite on kytketty myös useaan muuhun Fit for 55 -paketin säädösvalmisteluun.

Energiavirasto vastaa ekosuunnittelu- ja energiamerkintädirektiivien perusteella annettujen tuoteryhmäkohtaisten asetusten valmistelusta muiden kuin rakennustuotteiden osalta, viranomaisviestinnästä sekä kaikkia tuoteryhmiä koskevista horisontaalisia asioista. Ekosuunnittelun osalta vuonna 2022 valmisteltiin komission antaman työohjelman mukaisesti useita uusia asetuksia ja sekä katselmoitiin vanhoja asetuksia uudelleen. Virasto osallistui myös uuden ekosuunnitteluasetuksen valmisteluun. Sidosryhmille viestintää toteutettiin mm. *ekosuunnittelu.info* -verkkosivujen kautta sekä suorien sidosryhmäkontaktien avulla.

Energianhallintaan liittyvien standardien osalta Energiavirasto oli jäsenenä METSTA:n energianhallinnan kansallisessa komiteassa ja ekosuunnitteluun liittyen SESKO:n komiteassa SK 111 sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ympäristönäkökohdista.

Alueellista energianeuvontaa toteutetaan paikallisten toimijoiden voimin viraston tilauksella ja rahoittamana kaikissa 18 Manner-Suomen maakunnassa. Ensimmäisen kolmen toimintavuoden 05/2019–04/2022 aikana on mm. tavoitettu satoja tuhansia suomalaisia sekä neuvottu henkilökohtaisesti yli 6000 kansalaista, kuntaa tai pk-yritystä. Vuonna 2021 saavutettiin vajaan 8 GWh energiansäästö neuvontaa saaneiden kansalaisten parista. Energianeuvontaa saaneet suosittelivat neuvonnan korkealle, 4,2 asteikolla 1–5. Vuoden 2022 lisärahoituksen turvin saatiin käyttöön optiovuodet, jonka avulla alueellinen energianeuvonta jatkuu 1.5.2025 saakka. JTS 2023–2026 pohjalta ryhdyttiin loppuvuodesta valmistelemaan toista koko maan kattavan alueellisen energianeuvonnan hankintakierrosta.

Energiavirasto oli käynnistämässä huhtikuussa Asetta alemmas-kampanjaa 304 800 euron perusrahoituksella, jota virasto vielä lisäsi syyskuussa 254 000 eurolla. Kampanjassa tavoite on ollut saada yli 95 % Suomen kotitalouksista säästämään energiaa sekä leikkaamaan kulutustaan huippukulutustunneilta 5 %:lla. Pitkän aikavälin tavoite on saada pysyvästi alempi energiakulutus ja sähkön kulutushuippujen madaltuminen. Kampanjassa viestitään nopean vaikuttavuuden keinoista kaikille kotitalouksille. Tavoitavuus on ollut kattavaa, astettaalemmas.fi-sivuilla on vierailut yli 50 000 käyttäjää, kampanja on näkynyt ja kuulunut mm. YLE:n kanavissa, radiossa, ulkomainonnassa, printtimedioissa. Media on kirjoittanut ahkerasti kampanjasta. Kampanjakumppaneita on yli 860 kpl. Alueelliset energianeuvojat ovat toteuttaneet paikallisia tapahtumia ja motivaaliset esiintyneet yli 500 kertaa mediassa. Kampanjasta on raportoitu kansainvälisesti mm. Ruotsissa, Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa, Kiinassa ja Japanissa. Sähkön kulutus vähentyi viime vuoden syyskuussa 7 %, lokakuussa 7 %, marraskuussa 9 % ja joulukuussa 10 % edelliseen vuoteen verrattuna (Fingrid). Energiansäästötoimia tekevien suomalaisten määrä kasvoi syyskuun 86 %:sta joulukuun 89 %:iin (VNK Kansalaispulssi).

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Viraston palvelukykyä voidaan yleisellä tasolla suuntaa antavasti arvioida myös asiakirjahallintojärjestelmän suoritemäärien perusteella. Seuraavassa on esitetty vuosina 2021 ja 2022 päätetyt (taulukko 7) ja vireille tulleet (taulukko 8) asiat vastuualueittain.

Taulukko 7 Päätetyt asiat vuosina 2021 ja 2022

Toiminto	2021 kappaletta	2022 kappaletta	Osuus 2022 prosenttia	Muutos 2021–2022 prosenttia
Sähkö- ja maakaasumarkkinat	331	286	9,8%	-13,6%
Päästökauppa	1 953	1606	55,2%	-17,8%
Uusiutuva energia	1 207	610	21,0%	-49,5%
Energiatehokkuus	65	98	3,4%	+50,8%
Muut ¹⁷	254	309	21,0%	+21,7%
Yhteensä	3 810	2909	100	-23,7%

Taulukko 8 Vireille tulleet asiat vuosina 2021 ja 2022

Toiminto	2021 kappaletta	2022 kappaletta	Osuus 2022 prosenttia	Muutos 2021–2022 prosenttia
Sähkö- ja maakaasumarkkinat	228	454	16,9%	+99,1%
Päästökauppa	1 699	1219	45,3%	-28,3%
Uusiutuva energia	1 166	608	22,6%	-47,86%
Energiatehokkuus	63	101	3,8%	+60,3%
Muut ¹⁵	275	311	11,5%	+13,1%
Yhteensä	3 431	2693	100	-21,5%

Vuonna 2022 virastossa päätettiin yhteensä 2909 asiaa, mikä on liki neljänneksen vähemmän kuin vuonna 2021. Uusia asioita tuli vireille yhteensä 2693, mikä sekkin on selvästi vähemmän kuin vuonna 2021.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Viraston onnistumista asiakastyössä mitataan muun muassa joka vuosittain tehtävällä sidosryhmäkyselyllä. Virasto seuraa palvelukykyään myös muutaman vuoden välein tehtävällä itsearvioinnilla. Näistä saatu palaute antaa osaltaan suuntaa tavoitteille, joita kohti virastoa kehitetään.

¹⁷ Muut asiat käsittävät talous- ja henkilöstöasiat sekä viraston yleiset ja kansainväliset asiat.

Sidosryhmäkysely

Energiavirasto teetti loppuvuodesta 2022 *Luottamus & Maine* -tutkimuksen jatkona kahden edellisen vuosien tutkimuksille, koska edellisvuonna viraston maine oli laskenut ja virastossa oli sen johdosta vuodesta 2021 alkaen systemaattisesti panostettu viestinnän kehittämiseen. T-Median toteuttama tutkimus kartoitti suuren yleisön näkemystä julkishallinnon organisaatioiden maineesta.

Tutkimuksen mukaan suuri yleisö ei tunne Energiavirastoa ja sen tehtäviä kovin laajasti, virasto tunnetaan pääasiassa valvontaviranomaisena sähköön liittyen. Arvio viraston maineesta nousi 3.19 pisteeseen edellisvuoden 3.14 pisteestä arviointiasteikolla 1–5. Mainearvio koostui kahdeksasta osa-alueesta, joista eniten nousivat vuorovaikutus, hallinto sekä tuotteet ja palvelut. Vahvimmat maineen osatekijät olivat talous, vastuullisuus ja näkemys virastosta työpaikkana.

Vuosi 2021 oli Venäjän hyökkäyssodan takia aiheutuneesta eurooppalaisesta energiakriisistä johtuen poikkeuksellisen vaikea energiamarkkinoilla. Viraston maineen hienoista parantumista voikin pitää tässä toimintaympäristössä hyvänä suorituksena. Parantuneessa arviossa näkyy viraston vuonna 2021 aloittamana viestinnän järjestelmällinen kehittäminen, jossa pääpainona ovat aktiivinen, monipuolinen, ammattitaitoinen ja ymmärrettävä viestiminen viraston tehtävistä ja niissä onnistumisesta. Virasto jatkaa tätä viestinnän kehittämistä myös tulevina vuosina.

Itsearviointi

Itsearviointi tehdään Energiavirastossa muutaman vuoden välein. Vuonna 2022 itsearviointia ei tehty, mutta vuoden aikana jatkettiin vuonna 2021 tehdyn itsearvioinnin kehittämiskohtien toimeenpanoa. Kehittämisen painopisteenä olivat johtaminen, strategia ja tietojärjestelmähankkeiden toteutusmalli.

Muita toimenpiteitä palvelukyvyn kehittämiseksi

Energiavirasto tapaa sidosryhmiään ajankohtaispäivillä ja teemakohtaisissa infotilaisuuksissa. Vuonna 2022 virasto järjesti pandemian johdosta suurimman osan tilaisuuksista webinaareina, ja ne keräsivät runsaasti osanottajia eri puolilta Suomea. Näitä tilaisuuksia järjestivät kaikki viraston viisi substanssivastuuryhmää. Viraston järjestämät tilaisuudet ovat sidosryhmien antaman palautteen perusteella toimiva ja arvostettu ajankohtaisviestinnän ja vuorovaikutuksen kanava.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Energiaviraston henkisten voimavarojen hallinnalle ja kehittämiselle on tulossopimuksessa asetettu kaksi numeraalista tavoitetta. Taulukossa 9 on esitetty näiden (tavoitteet 6 ja 7) ja muiden keskeisten henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen liittyvien tunnuslukujen kehitys vuosina 2020–2022.

Taulukko 9 Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä kuvaavia tunnuslukuja 2020–2022¹⁸

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ	2020	2021	2022
Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa, henkilöä (naisia/miehiä)	90 (45/45)	100 (53/47)	102 (53/49)
Henkilöstön lukumäärän muutos edelliseen vuoteen, prosenttia	9,8	11,1	2
Tavoite 6 ¹⁹ : Henkilötyövuodet, htv (tavoite v.2022 oli 100)	81,4	91,7	97,0
Koko henkilöstön keski-ikä, vuotta	38,8	39,0	38,4 ²⁰
Ylemmän korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä, prosenttia	81,1	80,0	82,4
Tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus henkilöstöstä, prosenttia	7,8	7,0	3,9
Vakinaisen henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa, henkilöä	69	75	84
Vakinaisen henkilöstön osuus henkilöstöstä vuoden lopussa, prosenttia	76,7	75	82,4
Määräaikaisen henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa, henkilöä (n/m)	21 (11/10)	25 (19/6)	18 (13/5)
Määräaikaisten osuus koko henkilöstöstä vuoden lopussa, prosenttia	23,3 ²¹	25	17,6
Kokoaikaisen henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa, henkilöä	85	91	97
Kokoaikaisen osuus koko henkilöstöstä vuoden lopussa, prosenttia	94,4	91	95,1
Osa-aikaisen henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa, henkilöä	5	9	5
Osa-aikaisten osuus koko henkilöstöstä vuoden lopussa, prosenttia	5,6	9	4,9
HENKILÖSTÖKULUT	2020	2021	2022
Kokonaistyövoimakustannukset ²² , euroa	6 146 476	7 073 628	7 460 692
Tehdyn työajan palkkojen prosenttiosuus palkkasummasta, prosenttia	82,7	82,0	81,3
Välilliset työvoimakustannukset, euroa	1 932 352	2 276 395	2 449 093
Välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista, prosenttia	45,9	47,5	48,9
Palkkasumma, euroa	5 095 646	5 849 750	6 167 780
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, prosenttia	85,3	85,7	84,4
TYÖHYVINVOINTI	2020	2021	2022
Tavoite 7: VMBaron työtyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5 (tavoite v. 2022 oli yli 3,9)	3,8	3,9	4,0
VMBaron johtajuusindeksi, asteikko 1-5 (vuoden 2016 laskentatavalla)	3,5	3,7	3,8
VMBaron johtaminen -indeksi, asteikko 1-5 (uudella 2021 laskentatavalla)	3,6	3,9	3,9
Lähtövaihtuvuus, prosenttia	2,4	7,8	5,0
Tulovaihtuvuus, prosenttia	6,1	6,8	8,0
Sairauspoissaolot, työpäivää/henkilötyövuosi	4,7	4,0	6,5
Työtyytyväisyyden edistäminen, euroa/htv	767	741	537
Työkunnan edistäminen, euroa/htv	145	255	328
Työterveyshuollon kustannukset, euroa/htv	854	619	490
OSAAMINEN JA MUU AINEETON PÄÄOMA	2020	2021	2022
Koulutus ja kehittäminen, työpäivää/htv	0,0	0,5	0,7
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	115	544	580
Henkilöstön arvo, euroa	114 906 548	130 549 713	139 721 203

Henkilöstön lukumäärä kasvoi vuonna 2022 maltillisesti edellisvuoteen nähden, vaikka henkilötyövuosissa mitattuna kasvua olikin. Henkilöstö on entistä vakinaisempaa, joten määräaikaisten osuus on vähentynyt merkittävästi. Kuitenkin vaihtuvuus on vaikuttanut siihen, että htv-tavoitetta ei ole täysin saavutettu. Vaikka tulovaihtuvuus on lisääntynyt, niin samalla lähtövaihtuvuutta on kuitenkin ollut sen verran, että henkilötyövuosissa mitattuna olemme jääneet tavoitteesta.

¹⁸ Taulukon luvut on muutettu täsmäämään Tahti-lukuja sekä ilmoitetut tiedot päivitetty Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaiseksi.

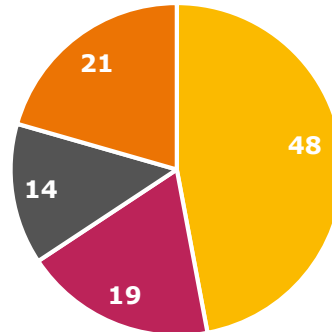
²⁰ Miesten keski-ikä vuonna 2022 oli 39,1 vuotta ja naisten 37,8 vuotta.

²¹ Määräaikaisuuden syynä olivat sijaisuus 16 prosenttia ja työn luonne 80 prosenttia. Lisäksi virastossa oli vuoden lopussa kaksi harjoittelijaa. Yhteensä harjoittelijoita oli vuoden 2022 aikana viisi.

²² Kokonaistyövoimakustannukset sisältävät palkkasumman lisäksi tulosperusteiset lisät, luontoisetuudet, henkilöstösivukulut sekä muut välilliset henkilöstöön liittyvät kustannukset.

Viraston henkilöstö on melko nuorta, keski-ikä on 38,4 vuotta. Henkilöstössä korostuvat kolme koulutustaustaa – diplomi-insinöörit ja insinöörit, juristit sekä kauppa- ja taloustieteilijät. Henkilöstön koulutustaustat on esitetty kuvassa 7.

■ Diplomi-insinöörit ja insinööri ■ Juristit ■ Kauppa- ja taloustieteilijät ■ Muut

Kuva 7 Henkilöstön koulutustaustat v. 2022 (henkilöä)

Työtyytyväisyyskyselyssä kokonaistyötyytyväisyys nousi edellisvuoteen verrattuna. Nousu oli tasaista ja sitä tapahtui kyselyn jokaisella osa-alueella. Viraston kokonaistyytyväisyysindeksi vuonna 2022 oli 4,0, joka on korkeampi kuin valtiolla keskimäärin (3,7). Kyselyn tuloksissa ilahdutti erityisesti se, että vuorovaikutuksen ja viestinnän osalta tulos oli parantunut selvästi (3,62:sta 3,88:an). Vuonna 2022 kyselyyn oli virastossa lisätty kysymyksiä koskien korona exit -ohjeistusta ja sen mukana syntyneitä uutta hybridityön mallia sekä selvitettiin sitoutumiseen vaikuttavia tekijöitä. Kyselyn perusteella hybridityömalliin ollaan tyytyväisiä ja käytäntöjä pidetään selkeinä. Vuonna 2022 virastossa järjestettiin palautevalmennusta ja luotiin virastolle omat palautekäytännöt. Lisäksi pidettiin huippuvirkamieskoulutusta mm. kognitiivisesta ergonomista ja haastavista asiakastilanteista puhelimesta. VMBaron mukaan henkilöstön kokemus omasta työhyvinvoinnista oli noussut kouluasteikolla 7,5:sta 8,2:een. Energiavirastossa VMBaro työtyytyväisyyskyselyn tuloksia käydään läpi niin johtoryhmässä, TYKY-ryhmässä ja kuin organisaatioryhmittäin koko henkilöstön kanssa.

Energiavirastossa esihenkilöt ovat vuoden mittaan kokoontuneet säännöllisesti käsittelemään erityisesti johtamiseen liittyviä kysymyksiä ja saamaan toisiltaan vertaistukea esihenkilötyöhön. Edellisen vuoden syksyllä alkanut Mahdollistaja-valmennus on jatkunut vuonna 2022, ja suurin osa Energiaviraston esihenkilöistä ja tiiminvetäjistä on käynyt koulutuksen. Lisäksi virastossa käynnistettiin oppimismentorointitoimintaa. Oppimismentoreiden tarkoitus on tarkkailla ja kehittää osaamista ja oppimista koskevia asioita. Oppimismentorit käynnistivät joka toinen viikko pidettävät teemakahvit, joilla on tarkoitus lyhyen alustuksen jälkeen aktivoida osallistujia jakamaan omia kokemuksiaan ja osaamistaan muille esimerkiksi fasilitoitujen keskustelujen kautta. Teemakahvien ajatuksena on, että tilaisuutta voi hyödyntää eri tavoin ja ns. vain mielikuvitus rajana, kunhan kaikkea lähestytään oppimisen näkökulmasta. Lisäksi oppimismentorit ovat keilleet ns. saapumiseriä, eli tiettyä ajanjaksona virastossa aloittaneita henkilöitä kerätään yhteen ja siten edesautetaan ryhmärajoja ylittävää yhteistyötä ja tutustumista. Saapumiserällä halutaan myös tukea ennen hybridi- ja korona-aikaa luontaisesti esiintynyttä ilmiötä, että samaan aikaan virastossa aloittaneet löysivät toisistaan helposti vertaistukea ja jopa ystävyyttä työajan ulkopuolella.

Työterveyshuollon kustannukset laskivat henkilötyövuotta kohden toista vuotta peräkkäin. Sen sijaan sairauspoissaolopäivien määrä nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Viraston TYKY-ryhmä panosti työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen. Virastossa järjestettiin pandemia-ajan jälkeen jälleen koko viraston yhteinen virkistyspäivä. Tapahtuma sai paljon kiitosta ja päivän aikana syntyneitä kohtaamisia pidettiin arvokaina. Lisäksi virasto järjesti virkistystoimintana mm. vappusimat, pikkujoulut ja jouglögit.

Energiavirasto vuokrasi yhden sähköautonlatauspisteen henkilöstön käyttöön. Näin virasto haluaa edistää myös omassa henkilöstöpolitiikassaan yhteisiä päämääriä hiilineutraalin tavoitteen saavuttamiseksi tukien samalla toimistolle paluuta.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Energiaviraston toiminta rahoitetaan pääosin valtion talousarvion määrärahoilla. Virastolle on myönnetty määrärahaa lähinnä kulutus- ja siirtomenoihin. Siirtomenojen osuus on ylivoimaisesti suurin, vuonna 2022 noin 88 prosenttia. Muita menoja varten virasto sai hakemuksesta määrärahaa 37 119 euroa.

Kulutusmenoihin oli vuoden 2022 talousarviossa osoitettu yhteensä 14,5 miljoonaa euroa, missä on kasvua noin 12 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Siirtomenoihin puolestaan oli osoitettu yhteensä 103 miljoonaa. Laskua edellisvuoteen nähden oli 72 prosenttia. Tämä selittyy etenkin sillä, että uusituvan energian tuotantotukiin oli osoitettu rahoitusta huomattavasti aiempaa vähemmän korkeasta sähkönhinnasta johtuen.

Kulutusmenot (01-29)

Kulutusmenoihin myönnetty määräraha on osoitettu lähinnä kahdelle momentille:

- *Energiaviraston toimintamenot* -momentille 32.01.09.; ja
- *Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen* -momentille 32.20.20.

Toimintamenoihin virastolla oli vuonna 2022 käytössään 12 367 891 euroa, mikä on noin 0,75 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin (2021 yhteensä 11 621 251 euroa). Vuoteen 2021 verrattuna määräraha nousi 583 000 eurolla, ja siirtomäärärahaa oli käytössä 1 348 676 euroa. Siirtomäärärahan osuus oli siten vuonna 2021 noin 11 prosenttia momentin rahoituksesta, kun se vuotta aiemmin oli noin 8 prosenttia.

Talousarviorahoituksen lisäksi virastolla on tuottoja, pääosin maksullisesta toiminnasta. Virasto sai vuonna 2022 toiminnan tuottoja 2 360 215 euroa, mikä oli noin 19 prosenttia toimintamomenttien rahoituksesta. Tuotot laskivat hieman edellisvuodesta, jolloin niitä saatiin 2 561 250 euroa. Tuottojen laskua selittää erityisesti korkea sähkön hinta, jonka johdosta tuotantotuen maksatuspäätöksiä ei tehty.

Tuotoista 2 339 300 euroa eli 99 prosenttia tuli julkisoikeudellisesta maksullisesta toiminnasta. Näihin tuottoihin kuuluvat sähkö- ja maakaasuluvat, päästökaupan luvat, päästökaupparekisterin maksut, syöttötariffien, infratukien sekä teollisuuden sähköistämistuen maksatuspäätökset, biopolttoaineiden kestävyyttä koskevat päätökset sekä energiatehokkuuskoulutukset.

Liiketaloudellisia tuloja saatiin 10 484 euroa Päästökaupan ajankohtaispäivän osallistumismaksuina. Maksuilla on katettu tilaisuudesta aiheutuneet kustannukset. Vuonna 2021 liiketaloudellisia tuloja ei ollut. Muina oman toiminnan tuloina virasto sai 10 431 euroa, joka koostui työ- ja elinkeinoministeriöltä laskutetuista työkierron kustannuksista.

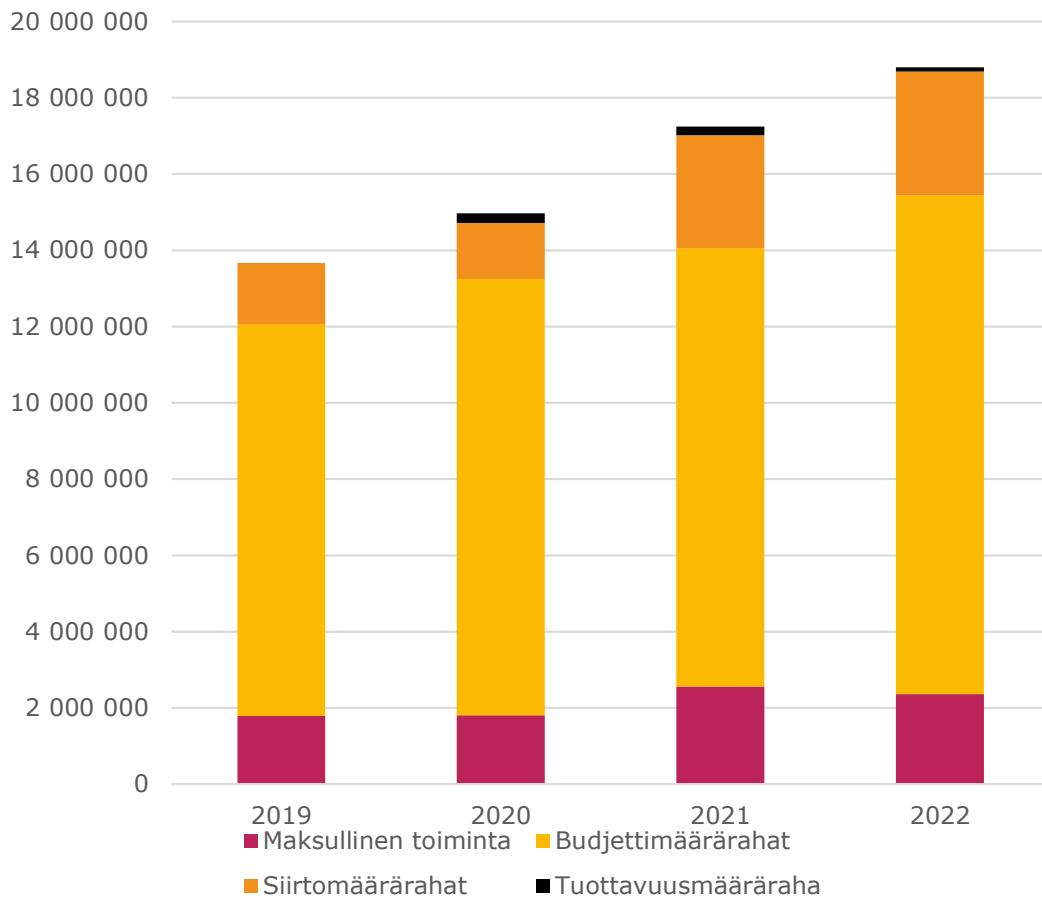
Vuonna 2022 virastolla oli käytössään *Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämiseen* yhteensä 6 320 124 euroa, josta 4 420 000 euroa eli 70 prosenttia rahoituksesta tuli vuoden 2022 määrärahasta ja 1 900 124 euroa oli edelliseltä vuodelta siirtynyttä. Siirtomäärärahasta on tyypillisesti pääosa sopimuksin sidottua 2–3 vuoden pituisiin projekteihin.

Lisäksi virastolla oli käytössään vuodelta 2021 siirtynyttä *työ- ja elinkeinoministeriön tuottavuusrahaa* 150 000 euroa alkuperätakuurekisterin tietojärjestelmäkustannuksiin momentilla 4.21.32.01.01.4. Vuoden 2022 aikana tuottavuusrahasta käytettiin 108 646 euroa ja loput peruutettiin, sillä tietojärjestelmä saatiin toteutettua arvioitua pienemmin kustannuksin.

Yhteenlaskettuna Energiaviraston toiminnan rahoitukseen oli vuonna 2022 käytössä 18 796 661 euroa, mikä oli hieman yli 1,5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2021 kokonaissumma 17 250 300 euroa. Lisäys johtui kasvaneista määrärahoista sekä toimintamenojen määrärahan momentilla että *Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämisen* momentilla.

Vuoteen 2021 verrattuna rahoituksen rakenne muuttui siten, että budjettimäärärahat edustivat aiempaa suurempaa osuutta käytettävissä olevasta rahoituksesta. Maksullisen toiminnan tuottojen osuus oli 13 prosenttia ja siirtomäärärahojen osuus 17 prosenttia. Vuoden 2022 määräraha edusti 70 prosenttia käytettävissä olevasta rahoituksesta, kun vuonna 2021 vuoden 2021 määräraha edusti 67 prosenttia käytettävissä olevasta rahoituksesta.

Kuvassa 8 on esitetty Energiaviraston rahoituksen rakenteen muodostuminen vuosina 2019–2022. Mukana ovat momentit *Energiaviraston toimintamenot*, *Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen* sekä *Tuottavuusrahat*.

Kuva 8 Rahoituksen rakenne euroina vuosina 2019–2022

Taulukossa 10 on esitetty alajaotellun *Energiaviraston toimintamenot* -momentin sekä *Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen* -momentin toteutuneet tulot ja menot suhteessa vuoden 2022 budjettiin. Lisäksi mukana on saadut *tuottavuusrahat*. Vertailutietona taulukossa ovat vuoden 2021 tilinpäätöksen tiedot.

Taulukko 10 Toteutuneet tulot ja menot vuonna 2022 verrattuna budjettiin

	Vuoden 2021 tilinpäätös tuhatta euroa	Vuoden 2022 budjetti tuhatta euroa	Vuoden 2022 tilinpäätös tuhatta euroa	Ero vuo- den 2022 budjetin ja toteuman välillä tuhatta euroa
RAHOITUS				
Maksullinen toiminta ja muut tulot	2 562	2 560	2 360	-200
Määräraha valtion talousarviosta <i>Energiaviraston toimintamenot</i> (32.01.09.1)	7 976	8 559	8 559	0
Määräraha valtion talousarviosta <i>Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko RRF 1</i> (32.01.09.2)	100	100	100	0
Määräraha valtion talousarviosta <i>Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen</i> (32.20.20)	3 420	4 420	4 420	0
Siirtomääräraha <i>Energiaviraston toimintamenot</i> (421.32.01.09.1)	984	1 249	1 249	0
Siirtomääräraha <i>Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko RRF 1</i> (421.32.01.09.2)	0	100	100	
Siirtomääräraha <i>Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen</i> (420.32.60.20)	1 979	1 900	1 900	0
Tuottavuusmääräraha (421.32.01.01.4)	150	109	109	0
Tuottavuusmääräraha (419.32.01.21)	59	0	0	0
RAHOITUS KOKO TOIMINNASTA YHTEENSÄ	17 230	18 996	18 797	-200
MENOT				
Henkilöstömenot	6 954	7 908	7 310	-598
Vuokrat	452	474	479	4
Ostetut palvelut	5 331	5 831	5 692	-139
Investoinnit	1 019	1 337	1 013	-324
Muut menot	75	224	176	-48
MENOT KOKO TOIMINNASTA YHTEENSÄ	13 831	15 775	14 670	-1 104
YLI- (+) / ALIJÄÄMÄ (-)				
Määräraha valtion talousarviosta <i>Energiaviraston toimintamenot</i> (32.01.09.1)	1 249	249	1 463	1 214
Määräraha valtion talousarviosta <i>Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko RRF 1</i> (32.01.09.2)	100	100	11	-89
Määräraha valtion talousarviosta <i>Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen</i> (32.20.20)	1900	2 872	2 652	-220
Tuottavuusmääräraha (32.01.01.4)	150	0	0	0
YLI- (+) / ALIJÄÄMÄ (-) KOKO TOIMINNASTA YHTEENSÄ	3 399	3 221	4 127	906

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä viraston toimintamenojen momentille 32.01.09 myönnettiin nettomäärärahaa 8 586 000 euroa. Tästä 100 000 euroa oli varattu julkiseen latausinfrastruktuuriin ja kaasutankkausverkkoon osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. II lisätalousarviossa momentille lisättiin rahoitusta 73 000 euroa palkkausten tarkistuksiin.

Käytettävissä oleva rahoitus kasvoi vuoden takaisesta. Selittäviä tekijöitä ovat sekä suuremmat määrärahat että aiempaa suuremmat siirtyneet määrärahat.

Vuonna 2022 viraston budjetoimat maksullisen toiminnan tulot toteutuivat 200 000 euroa budjetoitua pienempinä. Tämä selittyy korkealla sähkön hinnalla, jonka johdosta tuotantotukipäätöksiä ei tehty ja niistä budjetoidut tulot jäivät saamatta.

Myös viraston menot toteutuivat huomattavasti budjetoitua pienempinä. Budjetoituun nähden säästöä syntyi erityisesti henkilöstökustannuksissa ja investoinneissa. Henkilöstökuluissa säästöjä selittävät viivästyneet rekrytoinnit sekä se, ettei kaikkia avoimia virkoja ole saatu täytettyä. Investointien säästöjä selittää puolestaan saatavilla olleet suunniteltua pienemmät koodariresurssit, jolloin osa investoinneista jouduttiin siirtämään tuleville vuosille. Säästöjä syntyi myös palveluiden ostoissa sekä matkakustannuksissa.

Säästöt menoissa yhdessä tulojensaannin onnistumisen kanssa merkitsivät siirtomäärärahan kasvua. Kasvaneella siirtomäärärahalla virasto pystyy kehittämään toimintaa vuonna 2023 ja huolehtimaan siitä, ettei tulevien vuosien niukkuus lyhyellä tähtämellä heijastu viraston toimintaan kestävämmällä tavalla.

Lyhyellä tähtämellä viraston taloudellinen tilanne on melko hyvä, kun turvana on kasvanut siirtomääräraha. Vuonna 2023 viraston maksullisen toiminnan tulot jäänevät huomattavasti alle kahden miljoonan euron, kun päästökauppakauden vaihtumisesta johtuvia päätöksiä ei juurikaan vuoden 2023 puolella enää tehdä ja näistä saatavat tulot jäävät pois. Viraston budjettimäärärahojen kehitys on pitemmällä tähtämellä huolehduttava, sillä vaikka kehukset hieman nykytasosta nousevatkin, ne eivät tue jatkuvasti lisääntyvien tehtävien ja vaatimusten asianmukaista toimeenpanoa. Vuoden 2023 aikana virasto tulee kuluttamaan merkittävästi vuodelta 2022 siirtyneitä määrärahoja.

Siirtomenot (30-69)

Virastolle osoitetussa rahoituksessa siirtomenojen osuus on merkittävä. Kaikesta rahoituksesta siirtomenojen osuus oli vuonna 2022 noin 88 prosenttia kun vuonna 2021 osuus oli 97 prosenttia. Energiavirasto myöntää tukia pääosin elinkeinoelämälle seuraavasti:

- *Uusiutuvan energian tuotantoon;*
- *Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukiin; sekä*
- *Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin edistämiseen.*

Viraston käytössä oli vuonna 2022 siirtomenoihin budjetoitua määrärahaa yhteensä 103 miljoonaa euroa, josta energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen varatut määrärahat muodostivat suurimman osan (85 prosenttia). Eri momenttien toteumat on analysoitu kohdassa 1.7.2. *Talousarvion toteutuminen.*

Muut menot (90-99)

Energia- ja energiamyönteisyysvirasto saa hakemuksesta käyttää työ- ja elinkeinoministeriön *Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset* -momenttia 32.01.95. Käyttö vuonna 2022 oli 37 119 euroa, edellisvuonna momentin käyttö oli 53 642 euroa.

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

MÄÄRÄRAHA-MOMENTTIEN TOTEUMAT

Energia- ja energiamyönteisyysviraston toimintamenot -momentti 32.01.09.1

Energia- ja energiamyönteisyysviraston toimintamenot -momentille 32.01.09.1 myönnettiin vuonna 2022 määrärahaa 8 559 000 (7 976 000 euroa vuonna 2021). Vuodelta 2021 siirtyi vuodelle 2022 siirtomäärärahaa 1 248 676 euroa, mikä oli enemmän kuin vuotta aiemmin (983 601 euroa siirtyi vuodelle 2020). Yhteensä toimintamenojen määrärahaa oli vuonna 2022 käytettävissä 9 807 676 (8 959 601 euroa vuonna 2021). Lisäystä tässä oli noin 848 075 euroa.

Tuloja *Energia- ja energiamyönteisyysviraston toimintamenot* -momentille kertyi 2 360 215 euroa, mikä oli 200 435 euroa vähemmän kuin vuoden 2021 tulot 2 561 650 euroa.

Viraston toimintamenoihin oli näin ollen käytettävissä yhteensä 12 167 891 euroa, mikä oli 646 640 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin (11 521 251 euroa vuonna 2021).

Vuonna 2022 toimintamenojen toteuma jäi alle viraston sisäisen budjetin, ja vuoden 2022 käyttö oli 10 704 524 euroa, mikä oli noin 430 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin (toimintamenojen käyttö vuonna 2021 oli yhteensä 10 272 575 euroa). Toiminnan kulut toteutuivat budjetoitua alemmina kautta linjan. Vuonna 2022 käytettiin 88 prosenttia käytettävistä toimintamäärärahoista, vuotta aiemmin 89 prosenttia.

Vuodelle 2023 kirjattiin *Energia- ja energiamyönteisyysviraston toimintamenot* -momentille siirtomäärärahaa yhteensä 1 463 367 euroa, mikä oli noin 215 000 euroa enemmän kuin edellisvuoden siirtomääräraha. Siirtomääräraha kasvoi menosäästöistä johtuen. Siirtomäärärahan turvin voidaan hoitaa tilapäisesti esimerkiksi sellaisten tulevien tiedossa olevien tehtävien valmistelua, joihin ei vielä ole saatu resursseja talousarviosta.

Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko (RRF Pilari 1) - momentti 32.01.09.2

Momentille 32.01.09.2 myönnettiin vuodelle 2022 määrärahaa yhteensä 100 000 euroa. Vuoden 2021 määräraha siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2022 jolloin se myös kokonaisuudessaan käytettiin. Vuoden 2022 määrärahasta vuodelle 2023 siirtyi 11 410 euroa.

Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen - momentti 32.20.20

Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen -momentille myönnettiin määrärahaa vuodelle 2022 yhteensä 4 420 000 euroa (3 420 000 euroa vuodelle 2020). Lisäystä tässä oli miljoona euroa. Siirtomäärärahaa vuodelta 2021 oli 1 900 124, mikä on noin 79 000 euroa vähemmän kuin vuodelta 2020 siirtynyt 1 979 049 euroa. Vuonna 2022 momentilla oli määrärahaa käytettävissä yhteensä 6 320 124 euroa, eli noin 980 000 euroa enemmän kuin vuonna 2021, jolloin käytettävissä oli 5 399 049 euroa.

Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen -momentin käyttö vuonna 2022 oli yhteensä 3 667 909 euroa, mikä oli noin 58 prosenttia käytettävissä olevasta. Vuodelta 2022 siirtyi vuodelle 2023 yhteensä 2 652 215 euroa, mikä on noin 752 000 euroa enemmän kuin vuodelta 2021 siirtynyt.

Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin edistäminen – momentti 32.20.47.

Energiavirasto sai vuoden 2018 talousarviosta käyttöönsä 3 miljoonaa euroa uutta tukirahaa uuteen tarkoitukseen, kattavan latausjärjestelmän rakentamisen tukemiseen. Tähän tarkoitukseen myönnettiin määrärahaa myös vuosien 2019 (myös 3 miljoonaa euroa), 2020 (7,4 miljoonaa euroa, josta 5,5 miljoonaa euroa kohdennettiin infrastruktuurin tukikilpailutuksiin) ja 2021 (8 miljoonaa) talousarvioista. Vuonna 2022 momentille myönnettiin 13,2 miljoonaa euroa. Tukiohjelma pääsi käyntiin vuonna 2018 siten, että ensimmäiset hankkeet valittiin tarjouksen perusteella mukaan vuonna 2019. Ensimmäiset tankkausasemat valmistuivat niin, että virasto pääsi tekemään ensimmäiset maksupäätökset vasta vuoden 2020 alussa.

Vuonna 2022 tukia maksettiin yhteensä 17 yritykselle yhteensä 2 039 747 euroa. Maksumisiin käytettiin vuodelle 2020 myönnettyä määrärahaa momentilta 420.32.20.47. Lisäksi maksettua tukea perittiin takaisin yhdeltä tuensaajalta 27 971 euroa. Käyttämättä momentin 420.32.20.47 määrarahasta jäin noin 72 prosenttia.

Vuonna 2021 maksettiin yhteensä kuudelle yritykselle yhteensä 1 200 480 euroa. Maksumisiin käytettiin vuodelle 2019 myönnettyä määrärahaa momentilta 419.32.20.47. Käyttämättä tästä määrarahasta jäi noin 60 prosenttia.

Uusiutuvan energian tuotantotuki – momentti 32.20.48.

Vuodelle 2022 myönnettyä tuotantotuen arviomäärärahaa oli käytössä yhteensä 2,4 miljoonaa euroa (varsinaisessa talousarviossa 309,6 miljoonaa euroa ja II ja IV lisätalousarvioissa yhteensä 307,2 miljoonan euron vähennys). Tuotantotukia maksettiin vuonna 2022 yhteensä 1,6 miljoonaa euroa, mikä on lähes 200 miljoonaa euroa vähemmän (laskua 99 prosenttia) kuin vuotta aiemmin, jolloin tukia maksettiin yhteensä 201 miljoonaa euroa. Syynä tähän oli korkealle noussut sähkön hinta.

Tuotantotukea maksettiin kuudelle tuensaajalle, jotka on esitetty taulukossa 11. Tuensaajien määrä laski voimakkaasti vuodesta 2021, jolloin tukia maksettiin 70:lle uusiutuvan sähkön tuottajalle. Maksetut tuet ja niillä tuotettu sähkö on esitetty tuotantomuodoittain edellä taulukossa 2.

Taulukko 11 Uusiutuvan energian tuotantotukia saaneet yritykset vuonna 2022

Yritys	Vuonna 2022 maksettu tuotantotuki, <i>tuhatta. euroa</i>
Simo Halmekangas Tuuli Ky	1 016
Simo Onkalo Tuuli Ky	270
Kuopion Energia Oy	139
Vatajankosken Sähkö Oy	132
Tuulivoimapuisto Tyrinselkä Oy	50
Posion Lämpö ja Vesi Oy	8

Uusiutuvan energian tuotantotuki -valtuus

Energiavirasto sai vuoden 2018 talousarviossa valtuuden, jonka perusteella se voi myöntää tukia uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010) mukaisessa ns. preemiojärjestelmässä. Valtuuden mukaan tukea voidaan maksaa järjestelmään hyväksytyissä voimalaitoksissa tukiaikana tuotetusta sähköstä yhteensä enintään 1,4 terawattitunnin vuosituotannon edestä enintään kahdentoista vuoden ajan.

2019 hyväksyttiin 7 voimalaitosta preemiojärjestelmään. Aiemmin esitetyn arvion mukaan valtuudesta aiheutuu vuosina 2021–2035 enintään 42 miljoonan euron talousarviomenot. Preemiotukea ei maksettu vuonna 2022 korkeasta sähkön hinnasta johtuen. Vuonna 2021 preemiotukea maksettiin 24 000 euroa.

Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki -momentti 32.20.43

Vuoden 2022 II lisätalousarviossa *Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki* -momentille myönnettiin arviomäärärahaa 87 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 sähköistämistukia maksettiin yhteensä 27 yritykselle tuen kokonaismäärän ollessa 63,3 miljoonaa euroa.

Myönnetystä määrästä noin 60 prosenttia eli 38,27 miljoonaa euroa maksettiin viidelle suurimmalle tuensaajalle, jotka on esitetty taulukossa 12.

Taulukko 13 Viisi Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukea eniten saanutta yritystä vuonna 2022

Yritys	Vuonna 2022 maksettu sähköistämistuki, <i>milj. euroa</i>
UPM-Kymmene Oyj	13,59
Outokumpu Stainless Oy	9,34
Stora Enso Oyj	6,34
Metsä Board Oyj	4,80
Boliden Kokkola Oy	4,21

Muu viraston käytössä oleva talousarvion määräraha

Energiavirasto saa hakemuksesta käyttää työ- ja elinkeinoministeriön *Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset* -momenttia 32.01.95. Tältä momentilta haettiin ja saatiin yhtä tapausta varten yhteensä 37 119 euron määräraha vuonna 2022. Vuonna 2021 virasto käytti tätä momenttia 53 642 euron verran.

TULOARVIOMOMENTTIEN TOTEUMAT 2022

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut sekä tuulivoimamaksut valtion tulomomentille 11.19.10

Energiavirasto hoitaa veroluonteisten sähkö- ja maakaasuverkkomaksujen perimisen *Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu* -momentille (momentti 11.19.10). Samalle momentille kerätään myös Perämeren tuulivoima-alueella perittävää tuulivoimamaksua, jota vuonna 2022 perittiin kolmelta yritykseltä (Oltavan Tuulipuisto Ky, Puhuri Oy ja Mastotuuli Oy). Momentin toteuma oli runsaat 439 000 euroa budjetoitua suurempi. Taulukossa 13 on esitetty edellä mainittujen maksujen kertymä vuosina 2020–2022.

Taulukko 13 Veroluonteiset maksut *Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu* -momentilla 11.19.10 vuosina 2020-2022

Perityt veroluonteiset maksut	2020	2021	2022
Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut, euroa	3 912 803	3 995 261	5 142 233
Tuulivoimamaksut, euroa	230 000	400 000	260 000
Yhteensä, euroa	4 142 803	4 395 261	5 402 233

Päästöoikeuksien huutokauppatulot työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot momentille 12.32.99.

Suomen päästöoikeuksien huutokaupanpitäjänä Energiavirasto myy Suomen osuuden huutokaupattavista päästöoikeuksista EU:n yhteisellä huutokauppapaikalla. Vuonna 2022 yleisten päästöoikeuksien huutokauppoja järjestettiin 142 kertaa ja valtiolle kertyi niistä tuloja yhteensä 504 694 950 euroa (404 596 115 euroa vuonna 2021), jotka virasto tilitti momentille 12.32.99.05 *Päästöoikeuksien huutokauppatulot*. Päästöoikeuden korkeasta hinnasta johtuen tuloja kertyi valtiolle huomattavasti enemmän kuin aiempina vuosina.

Suomen huutokauppatuotoista tuloutetaan Ahvenanmaan maakuntahallitukselle 0,0567 prosenttia vastaava osuus, joka oli 286 162 euroa vuonna 2022.

Lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokauppatulot liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot momentille 12.31.99.3

Lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokauppoja järjestettiin viisi kertaa vuonna 2022. Näistä kertyi tuloja 6 367 830 euroa (4 394 330 euroa vuonna 2021), jotka virasto tilitti *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot* -momentille 12.31.99.3. Lentoliikenteen huutokauppatuloista ei tulouteta osuutta Ahvenanmaalle.

Taulukossa 14 on esitetty tilastoja kaikista toteutuneista päästöoikeuksien huutokaupoista vuosina 2020–2022.

Taulukko 14 Tilastotietoja päästöoikeuksien huutokaupoista vuosina 2020–2022

Päästöoikeuksien huutokaupat	2020	2021	2022
Yleisten päästöoikeuksien huutokauppatulot, Manner-Suomen osuus, <i>euroa</i>	218 092 337	404 366 709	504 408 788
Yleisten päästöoikeuksien huutokauppatulot, Ahvenanmaan osuus, <i>euroa</i>	123 729	229 406	286 162
Lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokauppatulot, Manner-Suomi, <i>euroa</i>	2 361 325	4 394 330	6 367 830
Huutokauppatulot yhteensä, <i>euroa</i>	220 577 390	408 990 445	511 062 780
Huutokaupatut päästöoikeudet, <i>kappaletta</i>	9 070 000	7 781 000	6 423 500
Toteutuneiden huutokauppojen selvityshintojen keskiarvo, <i>euroa</i>	24,33	54,18	80,10

Päästöoikeuksien huutokaupoista tuloutettiin vuonna 2022 valtiolle (ml. Ahvenanmaa) tuottoja 511 miljoonaa euroa, joka on noin 100 miljoonaa enemmän verrattuna edeltävään vuoteen (409 miljoonaa euroa vuonna 2021). Päästöoikeuksien hinnat olivat korkealla tasolla läpi vuoden. Ensimmäisessä huutokaupassa jäsenmaiden yhteisellä huutokauppapaikalla hinta oli 82,71 €/t CO₂, viimeisessä hinta oli 84,10 €/t CO₂ ja korkeimmillaan hinta oli helmikuun alkupuolella 97,51 €/t CO₂.

Vuosien 2012–2022 aikana Energiavirasto on vastannut päästöoikeuksien huutokauppaamisesta yli tuhannessa huutokaupassa. Huutokauppatuloja on vuosien aikana tuloutettu valtiolle yhteensä noin 2 miljardia euroa.

Muut tulot momentille 12.32.09.07

Momentille tuloutettiin 316 068 euroa. Summa koostuu toiminnanharjoittajalle määrättyistä jakeluvuittelain lisävelvoitteen noudattamatta jättämisen seuraamusmaksusta (284 068 euroa), khk-velvoitteen laiminlyöntimaksusta (30 000 euroa) ja biopolttoöljyn jakeluilmoitusmaksun laiminlyönnin virhemaksusta (2 000 euroa).

Arvonlisäverot

Suoritetut arvonlisäverot kasvoivat vuonna 2022 edellisvuosien tasosta. Perittyjä arvonlisäverojen määrä oli hyvin vähäinen. Arvonlisäverojen määrä on esitetty taulukossa 15.

Taulukko 15 Arvonlisäverot vuosina 2020–2022

Arvonlisäverot	2020	2021	2022
Suoritetut arvonlisäverot (momentti 32.01.29), <i>euroa</i>	1 144 061	1 343 105	1 451 361
Perityt arvonlisäverot (momentti 11.04.01), <i>euroa</i>	12 240	0	2 516

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

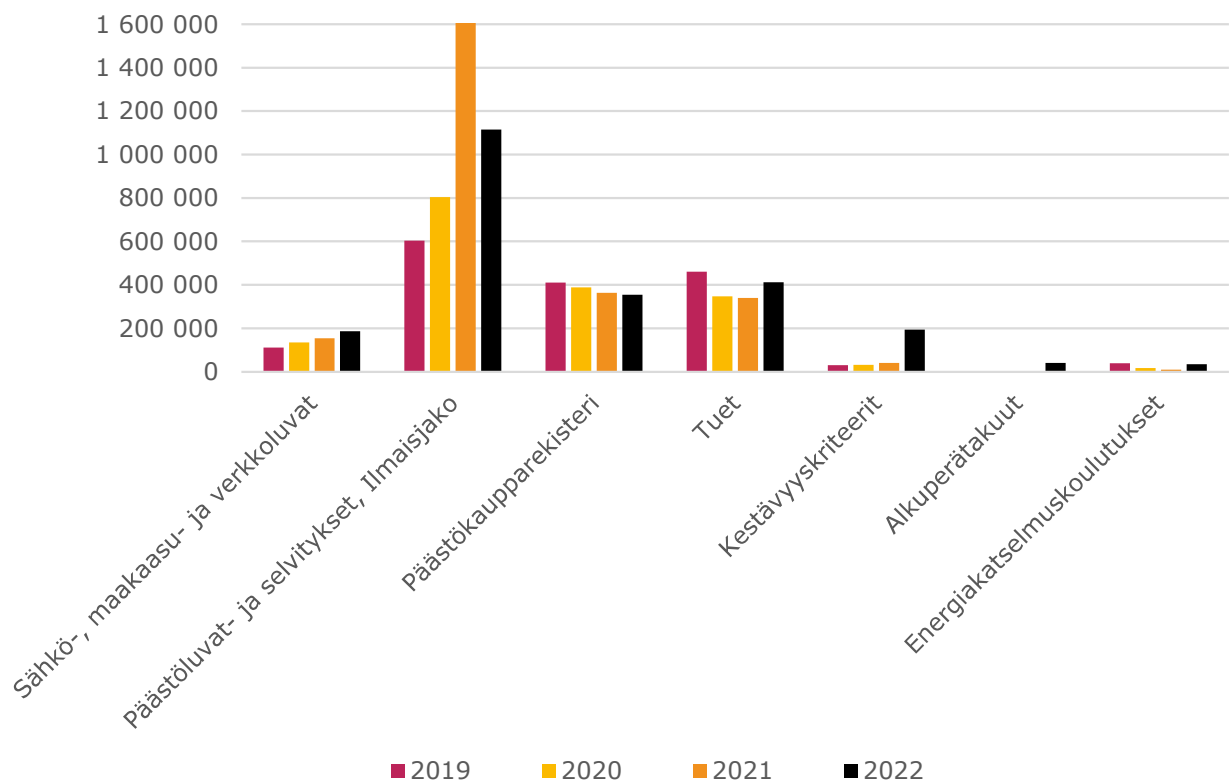
Energiavirastolle kertyi vuonna 2022 toiminnan tuottoja yhteensä noin 514,5 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 nähden tuotot kasvoivat 103,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 tuottoja kertyi 411,3 miljoonaa euroa. Muutos näkyi erityisesti päästöoikeuksine huutokauppojen tuotoissa. Päästöoikeuksien huutokauppatulot edustavat yli 99 prosenttia tulokertymästä.

Energiaviraston omalle toimintamenomomentille kertyi tuottoja noin 2,4 miljoonaa euroa ja siitä suurin osa tuli viraston maksullisesta toiminnasta. Tuottojen määrä laski hiukan edellisvuoteen verrattuna. Maksullisen toiminnan julkisoikeudelliset tuotot olivat 2 339 300 euroa vuonna 2022 (2 517 350 euroa vuonna 2021).

Kuvassa 9 on esitetty Energiaviraston maksullisen toiminnan julkisoikeudellisten tuottojen jakautuminen tulolähteittäin vuosina 2019–2022. Suurimmat tulolähteet vuonna 2022 olivat aiempien vuosien tapaan päästöluvat, päästöselvitykset ja päästöoikeuksien ilmaisjako, päästökaupparekisteri sekä erilaisista tukipäätöksistä perittävät maksut.

Liiketaloudellisia tuottoja kertyi 10 484 euroa. Tämä muodostui kokonaisuudessaan viraston järjestämän Päästökaupan ajankohtaispäivän osallistumismaksuista.

Muita toiminnan tuottoja kertyi toimintamenomomentille yhteensä 10 431 euroa työ- ja elinkeinoministeriöltä laskutetuista työkierron kustannuksista.

Kuva 9 Energiaviraston maksullisten julkisoikeudellisten tuottojen jakautuminen tulolähteittäin vuosina 2019–2022

Toiminnan kulut

Vuonna 2022 toiminnan kulut olivat yhteensä 14 791 300 euroa (13 600 431 euroa vuonna 2021). Toiminnan kulut kasvoivat 1,19 miljoonalla eurolla, eli vajaalla 9 prosentilla vuodesta 2021. Suhteellisesti eniten kasvua tapahtui muissa kuluissa, henkilöstökuluissa ja vuokrissa. Henkilöstökuluissa kasvua selittää viraston kasvanut tehtävämäärä, muissa kuluissa puolestaan matkustuksen elpyminen. Vuokratulujen kasvua selittää toimitilojen aiempaa korkeampi vuokra ja muiden lyhytaikaisten vuokratilojen käytön kasvu.

Henkilöstökulut muodostivat suurimman kuluerän, vuonna 2022 noin 50 prosenttia kaikista kuluista, mikä oli edellisvuoden tasoa (51 prosenttia vuonna 2021). Henkilöstökulujen määrä vuonna 2022 oli 7 443 684 euroa (6 992 127 euroa vuonna 2021). Henkilöstökulut siis kasvoivat 451 557 eurolla eli noin kuudella prosentilla. Lomarahoja maksettiin vuonna 2022 noin 10 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Sosiaaliturvamaksuja maksettiin vuonna 2022 yhteensä noin 8 500 euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuten edellisvuonna, palvelujen ostot muodostivat toiseksi suurimman kuluerän ollen noin 38 prosenttia kaikista kuluista vuonna 2022. Osuus oli samaa tasoa myös vuonna 2021. Palveluiden ostoihin käytettiin vuonna 2022 yhteensä 5 692 494 euroa, kun vuonna 2021 niihin käytettiin 5 332 182 euroa. Vuonna 2022 palveluiden ostot sisältävät 849 euroa omaan käyttöön valmistuksen kustannuksia, mitkä on eliminoitu tuottoja kululaskelmassa erässä "Valmistus omaan käyttöön".

Ostopalvelukategorian ylivoimaisesti suurin kuluerä, asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot, muodostaa 71 prosenttia kaikista ostopalveluista. Näitä oli vuonna 2022 noin 4,1 miljoonaa, ja vuotta aiemmin noin 3,8 miljoonaa euroa. Kasvua oli noin 264 000 euroa.

Valtaosa (63 prosenttia vuonna 2022) palveluiden ostoista liittyy energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtäviin momentilla 32.20.20. Suurin osa maksetaan vuosittain Motiva Oy:lle energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämisen ns. energiatyöohjelman toteuttamisesta. Vuonna 2022 Motivalle maksettiin lähes 3,1 miljoonaa, mikä oli lähes 630 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tämä edustaa 55 prosenttia kaikista palveluiden ostoista.

Toiseksi suurimman osan (11 prosenttia) ostopalveluista muodostavat Valtorin (Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus) veloitukset. Näitä ICT-palvelujen maksuja oli yhteensä 648 984 euroa vuonna 2022, mikä on noin 101 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin.

Palkeille (Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus) maksettiin yhteensä 155 476 euroa, mikä on noin 27 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tietotekniikan palveluiden ostoihin kului yhteensä 306 898 euroa, kun vuonna 2021 niihin kului yhteensä 240 444 euroa. Kasvua kuluissa oli 28 prosentin verran.

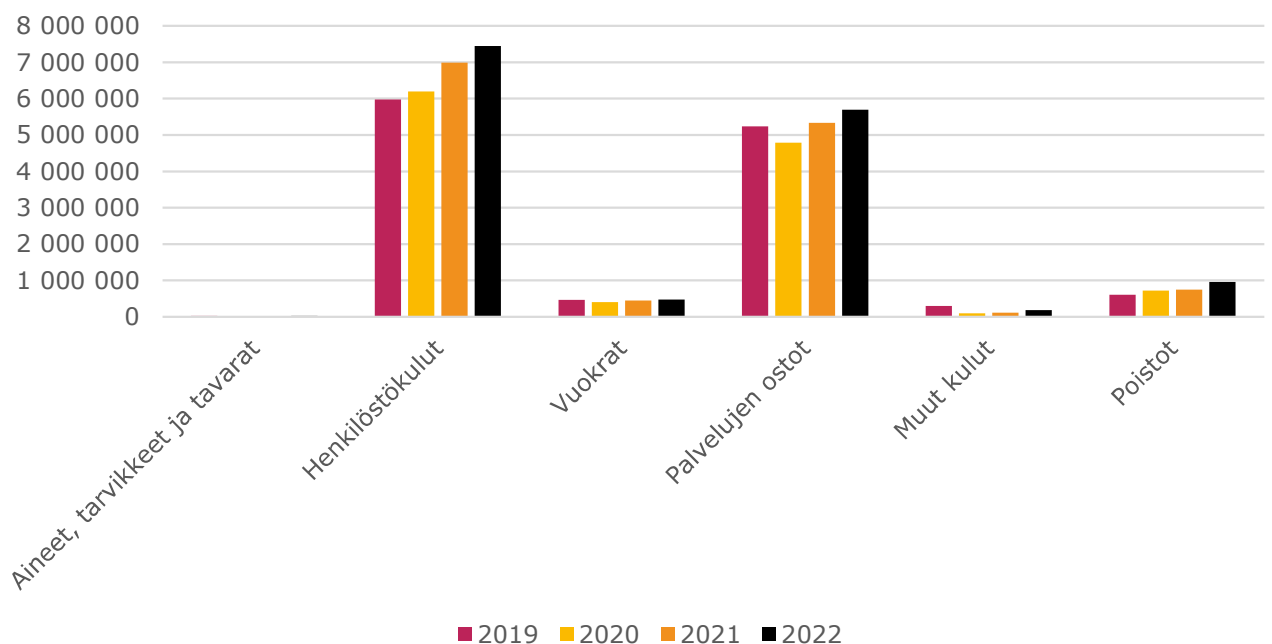
Vuokria maksettiin vuonna 2022 edellistä vuotta enemmän. Vuokria maksettiin yhteensä 478 604 vuonna 2021, kun vuonna 2021 niitä maksettiin yhteensä 451 765 euroa. Kasvua kuluissa oli yli 6 prosentin verran.

Muut kulut kasvoivat selvästi vuodesta 2022. Suurin selittävä tekijä tälle on matkustuksen elpyminen. Matkustuskulut olivat vuonna 2022 hieman yli 80 000 euroa suuremmat kuin vuonna 2021. Muut kulut olivat vuonna 2022 yhteensä 185 696 euroa kun ne vuonna 2021 olivat 118 011 euroa. Kasvua kuluissa oli 57 prosenttia.

Poistojen määrä on viimeisen neljän vuoden aikana joka vuosi noussut. Poistoja kirjattiin vuonna 2022 noin 963 800 euroa, mikä on yli 216 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin (vuonna 2021 yhteensä 747 850 euroa). Poistopohja on siis edelleen jatkanut kasvuaan. Tätä selittää muun muassa Energiaviraston hoidettavaksi tulleet uudet tehtävät, jotka ovat edellyttäneet järjestelmähankintoja. Suurimmat poistot (19 prosenttia kaikista) tehtiin viraston yhteisen pilviarkkitehtuurin investoinneista.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat kasvoivat edellisen vuoden tasosta. Vuonna 2022 maksettiin näitä 27 869 euron edestä (vuonna 2021 yhteensä 11 513 euroa).

Kuvassa 10 on esitetty Energiaviraston toiminnan kulujen kehitys sekä jakautuminen kululähteittäin vuosina 2019–2022. Palveluiden ostot sisältävät 849 euroa omaan käyttöön valmistuksen kustannuksia.

Kuva 10 Energiaviraston toiminnan kulujen jakautuminen kululähteittäin vuosina 2018–2021

Satunnaiset tuotot

Vuoden 2022 satunnaiset tuotot 107 824 euroa muodostuvat korjauksesta, jossa alun perin vuoden 2021 tilinpäätökseen siirtovelaksi kirjattu lasku on kirjattu virheellisesti

uudestaan kuluksi tilikaudella 2022. Kulu on aktivoitu vuonna 2022 käyttäen vastakirjauksena satunnaisia tuottoja. Vuonna 2021 satunnaisia tuottoja ei ollut.

Siirtotalouden kulut

Siirtotalouden kuluja, eli tuotanto-, sähköistämisen- ja infratukia, maksettiin vuonna 2022 yhteensä 66,9 miljoonaa euroa, mikä on 241,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin (308,6 miljoonaa euroa vuonna 2021). Suuri lasku johtui korkeasta sähkön hinnasta, jonka johdosta tuotantotukia maksettiin vain 1,6 miljoonaa euroa (201,0 miljoonaa euroa vuonna 2021). Suurin osa siirtotalouden kuluista muodostui energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuista, joita maksettiin yhteensä 63,3 miljoonaa euroa.

Muut veroluonteiset maksut

Veroluonteisia maksuja kirjattiin vuonna 2022 yhteensä 5 402 233 euroa (4 395 261 euroa vuonna 2021), mikä edellisten vuosien tapaan koostui sähkö- ja maakaasuverkomaksuista sekä Perämeren tuulivoima-alueella perittävistä tuulivoimamaksuista. Arvonlisäveroja perittiin 2 516 euroa ja suoritettiin 1 451 361 euroa. Suoritettujen arvonlisäverojen summa oli noin 108 000 euroa suurempi kuin edellisellä vuonna.

Tilikauden kulujäämä oli vuonna 2022 positiivinen 436 897 476 euroa (92 207 787 euroa positiivinen vuonna 2021). Muutosta edellisvuoteen oli 344 689 689 euroa. Muutos selittyy etenkin päästökauppatulojen kasvulla ja siirtotalouden kulujen huomattavalla pienentymisellä.

1.7.4 Tase

Taseen vastaavaa puolella oleva käyttöomaisuus koostuu yksinomaan viraston sähköisistä tietojärjestelmistä (kuten *FINETS*, *REKA*, *SATU*, *TESSA* ja *SHV*). Vuonna 2022 käyttöomaisuus muodosti 75 prosenttia viraston taseen loppusummasta (95 prosenttia vuonna 2021).

Aineetonta käyttöomaisuutta oli 31.12.2021 viraston taseessa 2,3 miljoonan euron edestä, mikä on noin 158 000 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Käyttöomaisuuden arvo kasvoi 7 prosenttia edelliseen tilikauteen nähden.

Virasto pystyi edelleen vuonna 2022 panostamaan sähköisen ympäristönsä ja järjestelmiensä kehittämiseen. Uusia investointeja tehtiin vuoden 2022 aikana jälleen edellisvuotta enemmän, 1 121 990 euron edestä (1 071 828 euroa vuonna 2021). Suurimmat investoinnit tehtiin vuonna 2022 päästökaupan ja verkkovalvonnan sähköisiin järjestelmiin.

Lyhytaikaiset saamiset muodostivat 25 prosenttia vuoden 2022 taseen loppusummasta (5 prosenttia vuonna 2021). Aiempaa vuotta suurempaa osuutta selittää erityisesti myyntisaamisten kasvu. Vuonna 2022 myyntisaamiaisia oli taseessa 745 129 euroa mikä oli 633 827 euroa edellisvuotta enemmän.

Pankkisaamisten saldo oli 216 euroa negatiivinen. Negatiivinen saldo johtuu pankin palvelumaksun veloituksesta.

Vastattavissa oma pääoma oli vuoden lopussa 286 137 euroa negatiivinen. Lyhytaikaista vierasta pääomaa oli 3 363 668 euroa.

Ostovelkoja virastolla oli tilinpäätöshetkellä noin 63 360 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, yhteensä 951 452 euroa. Velkoja ulkoisille saajille oli noin 818 800 euroa ja Motiva oli edellisvuoden tapaan suurin velkoja (64 prosenttia ulkoisista veloista) 526 790 euron saatavilla. Sisäisistä ostovelosta 106 516 euroa oli (82 prosenttia) Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorille.

Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset yhteensä 153 462 euroa koostuvat palkanmaksuun liittyvistä eristä. Tämä erä kasvoi noin 6 000 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Edellisten vuosien tapaan ennakonpidätykset muodostavat tästä suurimman osan, noin 93 prosenttia. Myös edelleen tilitettävät erät, yhteensä 143 474 euroa koostuvat palkanmaksuun liittyvistä velkaeristä. Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli reilut 12 000 euroa. Tästä ryhmästä eläkemaksut muodostivat suurimman osan, noin 84 prosenttia.

Suurin velkaerä muodostui siirtovelosta, jotka muodostivat yhteensä 57 prosenttia vastattavista (73 prosenttia vuonna 2021). Siirtovelkojen yhteissumma oli 1 747 422 euroa. Tästä summasta 1 263 791 oli lomapalkkavelkaa ja 423 816 euroa vuoden 2022 tavoitepalkkiovarausta.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Energiaviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Viraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Energiavirasto on arvioinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä.

Energiavirasto on vuoden 2022 aikana uudistanut riskienhallinnan sekä sisäisen valvonnan ja tarkastuksen toimintatapoja, jotka otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan -malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät (ml. esihenkilöt), toisen viraston ylijohtaja ja hallinto sekä kolmannen ulkopuolisena palveluna ostettava tarkastuspalvelu.

Virastossa riskienhallinta on osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Johtoryhmä arvioi sen tilaa ja kehittämistarpeita vuosittain.

Riskienhallinnan arvioinnin perusteella voidaan todeta, että tällä hetkellä viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kaikkein kriittisintä on riittävien resurssien saaminen viraston eri tehtävien toimeenpanoon. Mikäli viraston määrärahat eivät ole riittävät asianmukaisen henkilömäärän palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien toteuttamiseen, on riskinä viraston perustehtävien toimeenpanon vaarantuminen ja toimintatapojen kehittämisen pysähtyminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta viraston sisällä.

Energiavirasto ottaa EU:n Venäjä-pakotteet huomioon sekä omissa hankinnoissaan että jakaessaan tehtäviensä mukaisesti valtiontukea tai siihen verrattavia etuuksia

yrittäjille. Hankintojen osalta Energiavirasto edellyttää tarjouspyynnöissä toimittajalta vakuutusta siitä, ettei toimittaja ja toimittajan mahdolliset alihankkijat ole pakotteiden piirissä. Lisäksi hankintasopimuksia solmittaessa toimittajien tulee allekirjoittaa erillinen vakuutus pakotteisiin liittyen. Energiavirasto on huomioinut valtiovarainministeriön ohjeistuksen pakotteiden huomioimisesta hankinnoissa ja sopimuksissa. Energiaviraston maksamia valtiontukia koskien virasto käyttää ulkopuolisten palveluntarjoajien pakoteseurantalistoja sen varmistamiseksi, ettei tuensaaja ole pakotteiden piirissä.

Vuonna 2022 riskienhallinnan kehittämiskohteet määrittyivät vuoden 2021 riskienarvioinnin perusteella. Seuraavassa on lueteltu vuonna 2022 tehdyt keskeiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteet:

- Riittävien resurssien takaamiseksi jatkettiin tiivistä keskustelua viraston asianmukaisista resurssitarpeista työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, ja yhteistyö on jatkunut toimivana;
- Virasto osallistui vuoden 2022 aikana aktiivisesti ja antoi asiantuntemustaan kaikkiin työ- ja elinkeinoministeriön energiamarkkinoita ja ilmastopolitiikkaa koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin, joihin sitä pyydettiin mukaan. Lisäksi virasto antoi myös muutoin asiantuntija-apua omien ydinosaamisalueidensa osalta;
- Tietojärjestelmäinvestointien tarkoituksenmukaisen läpiviennin varmistamiseksi panostettiin edelleen toimintatapojen kehittämiseen sekä uuden toimintamallin asianmukaiseen käyttöönottoon ja riittävien projektikohtaisten resurssien varmistamiseen. Työ jatkuu myös vuonna 2023;
- Laajan etätyön tekemisen jatkuessa viraston toimintatapoja etätyössä kehitettiin monelta osin vuoden 2022 aikana.

Viraston johtoryhmä arvioi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa loppuvuodesta 2022. Arvioinnin tuloksena oli nykytilan kartoittaminen ja kehittämiskohteiden löytäminen. Arvioinnin perusteella viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kriittisiä asioita, joiden osalta ryhdytään toimenpiteisiin vuonna 2023, ovat:

- Riittävien resurssien takaamiseksi jatketaan vuodesta 2020 alkaen tiivistettyä keskustelua viraston asianmukaisista resurssitarpeista työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Tarkoituksena on varmistaa tarvittava lisärahoitus vuoden 2023 lisätalousarvioista ja vuoden 2024 talousarviosta sekä kehyskaudelle 2025–2028;
- Virasto antaa jatkossakin tarvittavassa laajuudessa asiantuntemustaan sääntelyn kehittämisen tueksi kaikkien substanssiryhmien osalta sekä energiamarkkinoita että ilmastopolitiikkaa koskeviin ministeriöiden (erit. työ- ja elinkeinoministeriö) lainsäädäntöhankkeisiin. Tarkoituksena on varmistaa esimerkiksi mahdollisuus lainsäädännön tehokkaaseen toimeenpanoon;
- Tietojärjestelmien kehittämisen osalta jatketaan erityisesti projektien toteutusmallin ja johtamisen kehittämistä, hankkeiden priorisointia sekä projektien toteutuksen laadun ja aikataulun varmistamista;
- Viraston uudistetun strategian toimeenpano suunnitellaan ensin huolellisesti, ja toimeenpano toteutus aloitetaan suunnitelman perusteella;
- Viraston viestintää monipuolistetaan ja kehitetään järjestelmällisemmäksi tarkoituksena saada välitettyä mahdollisimman totuudenmukainen kuva viraston tehtävistä ja toimivallasta sekä onnistumisesta näiden tehtävien toimeenpanossa;

- Viraston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään ottamalla käyttöön uudistetut prosessit ja toimintatavat v.2023 aikana hyödyntämällä myös viraston käyttöön hankitun ulkopuolisen konsultin palveluita.

Tehtyjen toimenpiteiden ja arviointien perusteella voidaan todeta, että toiminnan ja talouden lainmukaisuutta ja talousarvion noudattamista, omaisuuden ja varojen turvaamista, toiminnan tuloksellisuutta sekä oikeiden ja riittävien tietojen antamista taloudesta ja tuloksellisuudesta varmistavat menettelyt ja järjestelyt ovat olleet riittäviä. Tämän perusteella viraston johdolla on kohtuullinen varmuus siitä, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat toimivia.

Viraston sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädettyt tavoitteet.

1.9 Arviointien tulokset

Vuoden 2022 aikana Energiaviraston toiminnasta ei ole tehty laajempaa vaikutusten ja tuloksellisuuden arviointia.

Työ- ja elinkeinoministeriö teetti Energiavirastosta vuonna 2021 ensimmäisen kerran riippumattoman ulkopuolisen arvion. Vuonna 2022 virasto aloitti joulukuussa 2021 julkaistun arvioinnin kehittämissuosituksen toimeenpanon. Keskeinen osa tätä oli suositusten huomiointi vuonna 2022 toteutetun viraston strategian uudistamisen yhtenä keskeisenä lähtökohtana.

Muut arvioinnit

Riskienarvioinnin tulokset on raportoitu edellä kohdassa 1.8 *Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma*.

Asiakas- ja sidosryhmäkyselyn on raportoitu edellä kohdassa 1.5.2 *Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu*.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Energiavirastossa ei havaittu väärinkäytöksiä vuoden 2022 aikana.

1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2022 aikana Energiavirastossa on tehty yksi valtionavustuslain 21 §:n mukainen takaisinperintä, korkoineen yhteensä 29 624 euroa.

Energiaviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	4 395 261,19	4 965 516	5 404 749,15	439 233,02	109
11.04.01. Arvonlisävero		2 516	2 516,13	0,00	100
11.19.10. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu	4 395 261,19	4 963 000	5 402 233,02	439 233,02	109
12. Sekalaiset tulot	410 581 800,47	536 504 134	517 480 752,00	-19 023 382,04	96
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	4 394 330,00	800 000	6 367 830,00	5 567 830,00	796
12.31.99.3. Lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokauppatulot	4 394 330,00	800 000	6 367 830,00	5 567 830,00	796
12.32.99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	404 366 709,01	530 389 814	505 798 601,83	-24 591 212,04	95
12.32.99.05. Päästöoikeuksien huutokauppatulot	404 366 709,01	529 000 000	504 408 787,96	-24 591 212,04	95
12.32.99.07. Muut tulot		1 389 814	1 389 813,87	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1 820 761,46	5 314 320	5 314 320,17	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	414 977 061,66	541 469 650	522 885 501,15	-18 584 149,02	97

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	328 410 892,80	117 167 481	75 328 532,19	17 326 991,46	92 655 523,65	24 511 956,91	18 683 541,88	44 962 541,88	14 321 230,25	25 326 991,46
32.01.01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (netto)(S2)	150 000,00						108 646,00	108 646,00	108 646,00	
32.01.01.4. Hallinnonalan tuottavuusmääräraha (KPY)	150 000,00						108 646,00	108 646,00	108 646,00	
32.01.09. Energiaviraston toimintamenot(netto)(S2)	8 076 000,00	8 659 000	7 184 223,07	1 474 776,93	8 659 000,00	0,00	1 348 676,12	10 007 676,12	8 532 899,19	1 474 776,93
32.01.09.1. Toimintamenot (KPY)	7 976 000,00	8 559 000	7 095 632,86	1 463 367,14	8 559 000,00	0,00	1 248 676,12	9 807 676,12	8 344 308,98	1 463 367,14
32.01.09.2. Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko (RRF pilari1) (EK) (varattu)	100 000,00	100 000	88 590,21	11 409,79	100 000,00	0,00	100 000,00	200 000,00	188 590,21	11 409,79
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (A)	1 343 105,58	1 451 361	1 451 361,38		1 451 361,38	0,00				
32.01.95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (A)	53 641,92	37 119	37 119,18		37 119,18	0,00				
32.20.20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (S3)	3 420 000,00	4 420 000	1 767 785,47	2 652 214,53	4 420 000,00	0,00	1 900 123,76	6 320 123,76	3 667 909,23	2 652 214,53
32.20.43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (A)		87 000 000	63 271 972,35		63 271 972,35	23 728 027,65				
32.20.47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (RRF pilari3) (S3)	8 000 000,00	13 200 000		13 200 000,00	13 200 000,00	0,00	15 326 096,00	28 526 096,00	2 011 775,83	21 200 000,00
32.20.48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (A)	201 023 764,64	2 400 000	1 616 070,74		1 616 070,74	783 929,26				
32.30.46. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuki (A)	106 344 380,66									
Määrärahatilit yhteensä	328 410 892,80	117 167 481	75 328 532,19	17 326 991,46	92 655 523,65	24 511 956,91	18 683 541,88	44 962 541,88	14 321 230,25	25 326 991,46

Energiaviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2022 valtuudet					Uusittu v. 2023 TA:ssa	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä							
Momentti 32.60.44 Uusiutuvan Energian tuotantotuki	42 000						0	0	3 420	3 420	30 780	37 620	
Aikaisempien vuosien valtuudet	42 000						0	0	3 420	3 420	30 780	37 620	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet	0						0	0	0	0	0	0	
Yhteensä	42 000						0	0	3 420	3 420	30 780	37 620	
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	42 000												

Vuonna 2019 tehtiin tarjouskilpailun perusteella sitoumuksia tuen myöntämisestä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010) mukaisessa preemiojärjestelmässä siten, että tukea maksetaan tukiaikana yhteensä enintään 16,8 terawattitunnin sähkön tuotannosta järjestelmään hyväksytyissä voimalaitoksissa. Preemiotukijärjestelmään hyväksyttiin 7 laitosta. Preemiotuen maksatus alkoi ensimmäisen laitoksen osalta vuoden 2021 alusta.	Saatujen tarjousten perusteella tehty arvio: Vuosina 2023-2035 yhteensä 42 miljoonaa euroa (Energiaviraston arviolaskelma)
---	--

Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta

- korkotuki- tms. valtuudet⁴⁾

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettujen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

Energiaviraston tuotto ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 665 852,10		2 517 350,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>511 859 142,31</u>	514 524 994,41	<u>408 805 339,15</u>	411 322 689,15
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	27 868,90		11 513,22	
Henkilöstökulut	7 443 684,36		6 992 127,05	
Vuokrat	478 604,47		451 764,93	
Palvelujen ostot	5 692 493,73		5 332 181,66	
Muut kulut	185 695,63		118 011,21	
Valmistus omaan käyttöön ()	-848,50		-53 015,74	
Poistot	<u>963 801,88</u>	<u>-14 791 300,47</u>	<u>747 848,63</u>	<u>-13 600 430,96</u>
JÄÄMÄ I		499 733 693,94		397 722 258,19
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT				
Rahoitustuotot	<u>2 389,01</u>	2 389,01	<u>1 998,15</u>	1 998,15
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>107 824,01</u>	<u>107 824,01</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
JÄÄMÄ II		499 843 906,96		397 724 256,34
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	<u>66 899 818,92</u>	<u>-66 899 818,92</u>	<u>308 568 625,42</u>	<u>-308 568 625,42</u>
JÄÄMÄ III		432 944 088,04		89 155 630,92
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	5 402 233,02		4 395 261,19	
Perityt arvonlisäverot	2 516,13		0,00	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-1 451 361,38</u>	<u>3 953 387,77</u>	<u>-1 343 105,58</u>	<u>3 052 155,61</u>
TILIKAUDEN TUOTTO/KULUJÄÄMÄ		<u>436 897 475,81</u>		<u>92 207 786,53</u>

Energiaviraston tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	1 987 474,54		1 554 661,04	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>331 568,41</u>	<u>2 319 042,95</u>	<u>606 193,55</u>	<u>2 160 854,59</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		2 319 042,95		2 160 854,59
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	745 129,45		111 302,86	
Siirtosaamiset	12 369,30		2 308,88	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>1 205,68</u>	758 704,43	<u>1 201,93</u>	114 813,67
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-216,17</u>	<u>-216,17</u>	<u>-211,43</u>	<u>-211,43</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		758 488,26		114 602,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>3 077 531,21</u>		<u>2 275 456,83</u>

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-873 102,93		-395 116,22	
Pääoman siirrot	-436 310 509,98		-92 685 773,24	
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>436 897 475,81</u>	-286 137,10	<u>92 207 786,53</u>	-873 102,93
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	951 452,44		888 091,95	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	153 462,14		147 433,07	
Edelleen tilittävät erät	143 474,27		131 322,21	
Siirtovelat	1 747 421,64		1 670 100,74	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>367 857,82</u>	<u>3 363 668,31</u>	<u>311 611,79</u>	<u>3 148 559,76</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 363 668,31		3 148 559,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>3 077 531,21</u>		<u>2 275 456,83</u>

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Energiaviraston tilinpäätöseriin ei sisälly edelliseen tilikauteen kohdistuvia tuottoja tai kuluja eikä talousarviotuloja ja -menoja.

Varainhoitovuoden jälkeen ei ole olennaisia tapahtumia.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
32.01.01.	Bruttomenot	150 000,00								108 646,00	
Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot(netto) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	150 000,00						108 646,00	108 646,00	108 646,00	0,00
32.01.09.	Bruttomenot	10 639 648,29		9 545 174,66	11 019 951,59					10 893 850,78	
Energiaviraston toimintamenot(netto) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	2 563 648,29		2 360 951,59	2 360 951,59					2 360 951,59	
	Nettomenot	8 076 000,00	8 659 000	7 184 223,07	1 474 776,93	8 659 000,00	0,00	1 348 676,12	10 007 676,12	8 532 899,19	1 474 776,93

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 3.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		5 314 320,17
Vuosi 2020		5 314 320,17
32.20.47. Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infra:	5 314 320,17	
Pääluokat yhteensä		5 314 320,17
Vuosi 2020		5 314 320,17

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	6 249 500,77	5 880 321,55
Palkat ja palkkiot	5 807 271,88	5 540 986,49
Tulosperusteiset erät	336 796,85	302 899,78
Lomapalkkavelan muutos	105 432,04	36 435,28
Henkilösivukulut	1 194 183,59	1 111 805,50
Eläkekulut	1 079 148,29	998 019,14
Muut henkilösivukulut	115 035,30	113 786,36
Yhteensä	7 443 684,36	6 992 127,05
Johdon palkat ja palkkiot, josta	137 538,16	129 299,00
- tulosperusteiset erät	2 428,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 400,00	240,00
Johto	240,00	240,00
Muu henkilöstö	1 160,00	0,00

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 6.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 7.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 8.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvioletaloudesta annetut lainat

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 9.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 10.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 11.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella

€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	500 301,46	541 638,99	541 638,99	541 638,99	541 638,99	2 166 555,97

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat

€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
---	----------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------------------	---------------------------------

...

Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä						
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	500 301,46	541 638,99	541 638,99	541 638,99	541 638,99	2 166 555,97

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 13.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 14.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 15.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

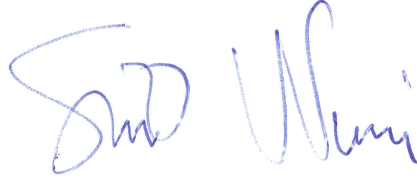
Energiavirastolla ei ole esitettävää liitteelle 16.

Energiaviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Markkinaoikeus on ratkaisussaan MAO:35/2022 velvoittanut Energiaviraston maksamaan Gasum Oy:n oikeudenkäyntikulut asioissa 2019/100, 2019/125 ja 2019/310. Korvaussumma on yhteismäärältään 1 631 000 euroa. Energiavirasto on valittanut Markkinaoikeuden ratkaisusta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korvaussummaa ei ole esitetty kuluna vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

6 Allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2023.

Ylijohtaja

Simo Nurmi

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.